

Univerzita Pardubice

Fakulta ekonomicko-správní

Metody měření korupce

Eva Bílá

**Bakalářská práce
2016**

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Eva Bílá
Osobní číslo: E13242
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: Veřejná ekonomika a správa: Ekonomika pro kriminalisty a celníky
Název tématu: Metody měření korupce
Zadávající katedra: Ústav ekonomických věd

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem práce je vymezení stávajících metod měření korupce, jejich analýza a komparace. Součástí práce je rovněž analýza výsledků uvedených metod pro zvolenou zemi (soubor zemí).

Osnova:

- Teoretická východiska problematiky korupce.
- Subjekty zabývající se problematikou kvantifikace měření korupce.
- Metody měření korupce.
- Analýza a komparace výsledků zvolených metod pro zvolenou zemi (soubor zemí).

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 35 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

VOLEJNÍKOVÁ, J. Korupce v ekonomické teorii a praxi. Praha: Profess Consulting, 2007, 390 s. ISBN 978-80-7259-055-1.
DANČÁK, B., HLOUŠEK, V. a ŠIMÍČEK, V. Korupce: projevy a potírání v České republice a Evropské unii. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2006, 309 s. ISBN 80-210-4062-9.
CHMELÍK, J., TOMICA, Z. Korupce a úplatkářství. Praha: Linde Praha, a.s., 2011, 283 s. ISBN 978-80-7201-853-6.
LAMBSDORFF, J. G. The Institutional Economics of Corruption and Reform: Theory, Evidence and Policy. Cambridge: Cambridge University Press, 2007. 286 s. ISBN 0-521-87275-8.
LAMBSDORFF, J. G., SCHULZE, G. G. What Can We Know About Corruption?. Jahrbücher f. Nationalökonomie u. Statistik (Lucius & Lucius, Stuttgart 2015) Bd. (Vol.) 235/2
RYSKA, P., PRŮŠA, J. Korupce: ekonomie vs. mýty. Vyd. 1. Praha: Institut Václava Klause, 2013, 102 s. Publikace (Institut Václava Klause). ISBN 978-80-87806-03-6.
Transparency International. Dostupné z <https://www.transparency.org>

Vedoucí bakalářské práce:
Ing. et Ing. Veronika Linhartová, Ph.D.
Ústav ekonomických věd

Datum zadání bakalářské práce: 29. září 2015
Termín odevzdání bakalářské práce: 29. dubna 2016

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 29. září 2015

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 29. 4. 2016

Eva Bílá

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych ráda poděkovala své vedoucí práce Ing. et Ing. Veronice Linhartové, Ph.D. za její odbornou pomoc a cenné rady, které mi pomohly při zpracování bakalářské práce.

ANOTACE

Tato práce se zabývá tématem korupce a především metodami, které měří její míru. Nedílnou součástí této práce je také charakteristika subjektů, které se problematikou měření míry korupce zabývají. Z vybraných metod budou použity tři indexy – Index vnímání korupce (CPI), Index Control of Corruption a Index Freedom from Corruption za účelem analýzy a komparace jejich výsledků ve zvoleném souboru zemí.

KLÍČOVÁ SLOVA

Korupce, úplatkářství, metody měření míry korupce, trestný čin, nelegální činnost

TITLE

Methods of measuring corruption

ANNOTATION

This work deals with the topic of corruption and especially methods that measure the rate of corruption. An integral part of this work is characteristic of subjects that the measurement of the extent of corruption involved. Of the selected methods will be used three indices - Corruption Perceptions Index (CPI), Index Control of Corruption and Index Freedom from Corruption for analysis and comparison of their results in the selected group of countries.

KEYWORDS

Corruption, bribery, corruption rate measuring methods, criminal act, illegal activity

OBSAH

ÚVOD	10
1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PROBLEMATIKY KORUPCE	12
1.1 VYMEZENÍ POJMU KORUPCE.....	12
1.2 PŘÍČINY KORUPCE	14
1.3 DOPADY KORUPCE.....	16
1.4 STADIA VÝVOJE KORUPCE.....	17
1.5 FORMY KORUPCE.....	18
2 SUBJEKTY ZABÝVAJÍCÍ SE PROBLEMATIKOU MĚŘENÍ KORUPCE	21
2.1 SVĚTOVÁ BANKA.....	21
2.2 TRANSPARENCY INTERNATIONAL.....	21
2.3 POLITICAL RISK SERVICES	22
2.4 SVĚTOVÉ EKONOMICKÉ FÓRUM.....	22
2.5 GALLUP INTERNATIONAL ASSOCIATION	22
2.6 FREEDOM HOUSE	23
2.7 EVROPSKÁ BANKA PRO OBNOVU A ROZVOJ	23
2.8 THE HERITAGE FOUNDATION, THE FRASER INSTITUTE.....	23
3 METODY MĚŘENÍ MÍRY KORUPCE	24
3.1 EXPERTNÍ HODNOCENÍ.....	24
3.1.1 <i>International Country Risk Guide</i>	24
3.1.2 <i>The Worldwide Governance Indicators</i>	25
3.2 ŠETŘENÍ V RÁMCI FIREM A OBYVATEL	26
3.2.1 <i>Growth Competitiveness Index</i>	27
3.2.2 <i>Global Corruption Barometr</i>	27
3.2.3 <i>Bribe Payers Index</i>	28
3.2.4 <i>Index Transformace</i>	28
3.2.5 <i>Quality of Governance Index</i>	29
3.3 SLOŽENÉ INDEXY	29
3.3.1 <i>Corruption Perception Index</i>	29
3.4 VYUŽITÍ OBJEKTIVNÍCH DAT	31
3.4.1 <i>Index V4</i>	31
3.4.2 <i>Index korupce veřejných rozhodnutí</i>	32
3.4.3 <i>Index of Economic Freedom</i>	32
4 ANALÝZA A KOMPARACE VÝSLEDKŮ ZVOLENÝCH METOD MĚŘENÍ MÍRY KORUPCE PRO VYBRANÉ ZEMĚ.....	34
4.1 ANALÝZA A KOMPARACE ZEMÍ DLE INDEXU CPI	34
4.1.1 <i>Analýza indexu CPI v ČR</i>	34
4.1.2 <i>Analýza indexu CPI v Dánsku</i>	37
4.1.3 <i>Analýza indexu CPI v Bulharsku</i>	38
4.1.4 <i>Komparace zvolených zemí dle indexu CPI</i>	39
4.2 ANALÝZA A KOMPARACE ZEMÍ DLE INDEXU CONTROL OF CORRUPTION	40
4.2.1 <i>Analýza indexu Control of Corruption v ČR</i>	40
4.2.2 <i>Analýza indexu Control of Corruption v Dánsku</i>	41
4.2.3 <i>Analýza indexu Control of Corruption v Bulharsku</i>	42
4.2.4 <i>Komparace zvolených zemí dle indexu Control of Corruption</i>	43
4.3 ANALÝZA A KOMPARACE ZEMÍ DLE INDEXU FREEDOM FROM CORRUPTION	44
4.3.1 <i>Analýza indexu Freedom from Corruption v ČR</i>	44
4.3.2 <i>Analýza indexu Freedom from Corruption v Dánsku</i>	45
4.3.3 <i>Analýza indexu Freedom from Corruption v Bulharsku</i>	45
4.3.4 <i>Komparace zvolených zemí dle indexu Freedom from Corruption</i>	46
4.4 KOMPARACE INDEXŮ CPI, CONTROL OF CORRUPTION A FREEDOM FROM CORRUPTION.....	47
ZÁVĚR.....	52
POUŽITÁ LITERATURA.....	54
SEZNAM PŘÍLOH	57

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Čtyři zkoumané oblasti indexu IEF	33
Tabulka 2: Rozdělení závislostí dle dosažené hodnoty korelačního koeficientu	48
Tabulka 3: Koeficienty korelace - Česká republika.....	48
Tabulka 4: Koeficienty korelace - Dánsko.....	49
Tabulka 5: Koeficienty korelace - Bulharsko.....	49

SEZNAM ILUSTRACÍ

Obrázek 1: Heat mapa indexu Control of Corruption pro rok 2014.....	26
Obrázek 2: Heat mapa Indexu CPI 2015.....	31
Obrázek 3: Heat mapa indexu Freedom from Corruption 2015	33
Obrázek 4: Vývoj CPI indexu v ČR	36
Obrázek 5: Vývoj CPI indexu v Dánsku.....	38
Obrázek 6: Vývoj CPI indexu v Bulharsku.....	39
Obrázek 7: Porovnání vývoje indexu CPI ve vybraných zemích	40
Obrázek 8: Vývoj indexu Control of Corruption v ČR.....	41
Obrázek 9: Vývoj indexu Control of Corruption v Dánsku	42
Obrázek 10: Vývoj indexu Control of Corruption v Bulharsku	43
Obrázek 11: Porovnání vývoje indexu Control of Corruption ve vybraných zemích	43
Obrázek 12: Vývoj indexu Freedom from Corruption v ČR	44
Obrázek 13: Vývoj indexu Freedom from Corruption v Dánsku.....	45
Obrázek 14: Vývoj indexu Freedom from Corruption v Bulharsku.....	46
Obrázek 15: Porovnání vývoje indexu Freedom from Corruption ve vybraných zemích	47
Obrázek 16: Porovnání indexů v ČR	50
Obrázek 17: Porovnání indexů v Dánsku.....	51
Obrázek 18: Porovnání indexů v Bulharsku.....	51

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

apod.	a podobně
atd.	a tak dále
BPI	Bribe Payers Index
CPI	Corruption Perception Index
ČR	Česká republika
EBRD	Evropská banka pro obnovu a rozvoj
EU	Evropská unie
GCB	Global Corruption Barometr
GCI	Growth Competitives Index
GIA	Gallup International Association
HDP	Hrubý domácí produkt
ICRG	International Country Risk Guide
IDR	Index Transformace
IEF	Index od Economic Freedom
IIQ	Index institucionální kvality
IKVR	Index korupce veřejných rozhodnutí
např.	například
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
OSN	Organizace spojených národů
QGI	Quality of Governance Index
TI	Transparency International
WB	Světová banka
WEF	Světové ekonomické fórum
WGI	The Worldwide Governance Indicators

ÚVOD

Korupce je součástí lidské civilizace již od nepaměti. První náznaky korupčního jednání byly zaznamenány již ve Starověku, kdy lidé poskytovali úplatky a dárky mocným k zajištění jejich přízně. Zmínku o korupčním jednání lze nalézt ve Starém zákoně, kde se píše „*Nepřijmeš úplatek, neboť úplatek oslepuje ty, jež vidí, a podvrací jednání spravedlivých.*“

V důsledku globalizované společnosti a mezinárodního obchodu se korupce stala celosvětovým problémem, který postihuje všechny ekonomiky světa. Vlády se snaží bojovat s korupcí pomocí nezávislé legislativy, transparentnosti, dostupnosti informací či hospodárnosti. Korupce se může vyskytovat v mnoha podobách a ve většině případů ji sami aktéři úmyslně skrývají, což znesnadňuje její odhalení. Velkým problémem je především její komplexnost, jelikož nezasahuje pouze do ekonomiky, ale stává se také problémem společenským, kulturním, morálním či právním.

Na mezinárodní scéně se díky snaze nadnárodních organizací bojuje s korupcí na všech společenských úrovních. Příkladem těchto organizací je Světová banka (WB), Organizace spojených národů (OSN), Evropská unie (EU), Skupina států proti korupci (GRECO) a jiné nevládní a neziskové organizace, které se snaží koordinovaně spolupracovat s jednotlivými státy.

Korupce je jev, který je jen obtížně měřitelný a mnoho institucí se snaží objektivně vyjádřit její míru v dané zemi. K tomu je zapotřebí množství relevantních dat, která jsou získávána pomocí expertních analýz, průzkumů veřejného mínění, šetření v rámci veřejné správy apod. Z nasbíraných dat se dle příslušného vzorce vytvoří odpovídající index. Většina indexů je užitečná pro mezinárodní srovnávání, díky kterému se mohou každoročně sestavovat žebříčky hodnotící současný stav korupce v jednotlivých zemích.

Cílem předkládané bakalářské práce je vymezení stávajících metod měření korupce. Součástí práce je rovněž analýza a komparace výsledků uvedených metod pro zvolenou zemi (soubor zemí).

První část práce je věnována teoretickým východiskům problematiky korupce, její definici, formám a stádiím, kterých může korupce nabývat a v neposlední řadě jejím příčinám a důsledkům. V další části je provedena základní charakteristika subjektů zabývajících se kvantifikací míry korupce. Jedním z důležitých bodů je detailní popis a také způsob vytvoření jednotlivých metod měřících míru korupce anebo těch ukazatelů, které problematiku korupce zohledňují.

Předkládaná bakalářská práce v neposlední řadě obsahuje analýzu a komparaci výsledků zvolených metod měření míry korupce ve vybraném vzorku zemí. Pro analýzu byly vybrány země patřící do Evropské unie – Česká republika, Dánsko a Bulharsko. Česká republika je v rámci analýzy komparována se zeměmi, které dosahují extrémních hodnot v rámci EU. Dánsko bylo zvoleno z důvodu nejlepšího hodnocení a Bulharsko naopak z důvodu nejhorší hodnoty Indexu vnímání korupce (CPI) pro rok 2015. Následná komparace bude realizována pomocí korelační analýzy s cílem ověření shody výsledků zvolených indikátorů. Předpokládaným výstupem provedené analýzy tak bude nejen hodnocení zvolených zemí z hlediska jejich zasažení korupcí, ale rovněž ověření, zda panuje shoda v hodnocení zmíněných států ze strany hodnotících indexů.

1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PROBLEMATIKY KORUPCE

Aby se mohla korupce účelně zkoumat, je nezbytné její vymezení, a určení toho, co je „spouštěčem“ korupčního jednání a také jaké jsou její důsledky. Tato základní teoretická východiska potřebná pro další analýzu zkoumaného jevu popisuje následující kapitola.

1.1 Vymezení pojmu korupce

Původ samotného pojmu „korupce“ vychází ze slovního základu latinského výrazu „rumpere“, což znamená zlomit, rozlomit či přetrhnout. Následně se u definice vychází z latinského výrazu „corruptus“, který označuje následek takového zlomu tedy, jednání, kdy dochází ke změně postojů, zásad a názorů. [37]

Ve světě neexistuje ucelená podoba definice korupce, která by byla všeobecně přijímána a akceptována jak odbornou, tak i laickou veřejností. Nicméně nejčastěji používaná definice korupce je od Josepha Nye, který ji vymezuje jako „...*chování, které se odchyluje od formálních povinností veřejné role pro soukromé (osobní, rodinné nebo skupinově orientované) zájmy, pro finanční nebo statusový zisk, a dále o jakékoliv chování, které porušuje pravidla za účelem zvýšení soukromého vlivu*“. [21]

Další často citovanou definicí je definice používaná nevládní neziskovou organizací Transparency International, jejímž posláním je mapovat stav korupce a svou činností aktivně přispívat k jejímu omezování. „*Korupci lze definovat jako zneužití svěřených pravomocí za účelem získání nezaslouženého osobního (soukromého) prospěchu*.“ [32]

Z Českých autorů se nejvíce k všeobecné definici přiblížili autoři David a Nett, kteří ve své knize popisují korupci jako „...*jednání motivované snahou po zisku korumpované osoby, která porušuje právní normu tím, že poskytuje za odměnu korumpující osobě či skupině osob výhody jakéhokoliv druhu a může tím poškodit i třetí osoby na protiprávním směnném obchodu přímo nezüčastněné*.“ [5]

V roce 2003 ratifikovala Česká republika mezinárodní smlouvu - Občanskoprávní úmluvu proti korupci: „*Pro účely této úmluvy se „korupcí“ rozumí přímé či nepřímé vyžádání, nabídnutí, předání nebo přijetí úplatku či jakékoliv jiné nepřípustné výhody nebo vyhlídky na ně, které narušují řádné plnění jakékoliv povinnosti nebo jednání vyžadovaného od příjemce úplatku, nepřípustné výhody nebo vyhlídky na ně*.“ [19]

Česká republika pojem korupce nedefinuje přímo ani ve svém právním řádu, ale uvádí korupční trestné činy, kterými jsou: úplatkářství, úplatek či podplácení. Český trestní zákoník

definuje pouze přesně stanovené trestné činy, které se všeobecně dají zařadit pod korupční trestné činy. Jedná se například o: § 331 Přijetí úplatku, § 332 Podplácení, § 333 Nepřímé úplatkářství, § 334 Společné ustanovení (vymezuje pojmy „úplatek“, „úřední osoba“ a „obstarávání věci obecného zájmu“). Tento základní výčet trestných činů bývá doplněn i o jiné, které se také týkají korupce, může se jednat např. o § 257 Pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži nebo třeba § 329 Zneužití pravomoci úřední osoby. [3]

Na korupci lze pohlížet dvěma způsoby: [18][37]

- **V širším pojetí** je korupce spojována s klientelismem, nepotismem a prodejem pozic. *Klientelismus* označuje upřednostňování přátel a spřízněných skupin. Rozdělování statků probíhá na základě známostí, protekcí a lidí zapojených do určité klientelistické sítě. *Nepotismus* popisuje uplatňování a rozšiřování vlivu významného jedince na společenské struktury prostřednictvím prosazování vlastních příbuzných a oblíbenců do lukrativních a společensky vlivných pozic a rolí. Pokud dochází k upevňování a rozšiřování vlivu významného jedince na společenské struktury prostřednictvím placeného protěžování a pracovní místa jsou obsazována na základě úplatků, jedná se o *prodej pozic*.
- **V užším pojetí** se jedná především o úplatkářství.

Korupční trestný čin spojovaný s **veřejným sektorem** je považován za zvlášť nebezpečný pro celou společnost. V případě korupce ve veřejném sektoru dochází k manipulaci s majetkem státu, čímž jsou ohroženy prostředky všech daňových poplatníků v zemi. Další rizika jsou spojována se zneužíváním postavení ve veřejných institucích nebo také s neoprávněným poskytováním nejrůznějších interních informací, zejména v těch případech, kdy existuje zákonný nebo smluvní institut mlčenlivosti. Nejčastěji se korupce ve veřejném sektoru spojuje s oblastmi, na kterých má společnost zvláštní zájem - veřejné školství, soudnictví, policie, veřejné zdravotnictví atp. [15][37]

Korupce se vyskytuje také v **soukromém sektoru**. Lze se setkat s uplácením prostředníků při přidělování zakázek, což je nazýváno jako nekalé soutěžní jednání. V posledních letech jsou také zaznamenávány praktiky korupčního jednání v oblasti sportu či vynucování úplatků ze stran některých soukromých lékařů. Korupce soukromého sektoru je často spojována s již zmíněnou korupcí ve veřejném sektoru. Toto spojení je nejvíce využíváno v oblastech energetiky, penzijních fondů, pojišťovnictví, investičních společností, stavebnictví nebo telekomunikace. [15][22]

1.2 Příčiny korupce

Všeobecně jsou příčiny vzniku korupce spojovány se sociálními změnami, které přichází s každou nově nastupující společností. Jedním ze „spouštěčů“ korupčního jednání je bezesporu institucionální selhání. Stát se snaží vytvořit dokonalá formální pravidla, která by těmto trestným činům zabraňovala. Ovšem instituce, které jsou vytvořeny pro tyto účely, fungují pouze pomocí lidských faktorů, a kde je lidský faktor, tam jsou i jedinci toužící po úspěchu, bohatství, vlivu a určitém společenském postavením, což je základním hnacím motorem pro vznik korupce. Jedinci toužící po zmiňovaném úspěchu ho často nemohou dosáhnout legální cestou, a proto se často uchylují k využívání korupčních praktik.

Hlavní příčiny, které vedou jedince ke korupčním praktikám, jsou dle Chmelíka především: [13]

- **Výše úplatku** - jedná se o stěžejní faktor, protože jak z odborné literatury vyplývá, každý je uplatitelný a záleží pouze na okolnostech a výši nabízeného úplatku.
- **Normativní systém** - tam, kde existuje oficiální systém norem, se korupci bude dařit méně. Součástí systému by měl být soubor norem, který působí preventivně proti korupci.
- **Fungování administrativy** - zde je největší míra korupce z důvodu vzniku přemíry byrokracie, nejasnosti fungování místní správy, státní správy a neefektivnosti.
- **Systém kontroly** - nefungující kontrolní systém napomáhá vzniku korupce, jelikož nehrozí žádné velké postihy a nevytváří tak dostatečnou hrozbu pro ty, kteří mají sklony k uplácení. Riziko odhalení je v takovém prostředí velmi malé.
- **Systém sankcí** - tresty uložené za korupční trestné činy jsou „tak malé“, že se vyplatí podstoupit rizika odhalení. Musí platit, že korupce se nesmí v žádném případě vyplatit.
- **Korupční tradice** - existují země, kde je korupční jednání považováno za zcela normální a běžný jev a obyvatelé ji považují za běžnou součást života. Být zkorumpovaný se tedy v dané společnosti očekává.
- **Sociální chaos** - Vyskytuje se ve společnostech, kde došlo k významným společenským změnám (např. u nás do jisté míry privatizační či restituční procesy).

- **Kvalita státní správy** - protikorupční opatření spojované se silnou, kvalifikovanou, výkonnou a respektovanou výkonnou mocí je základním předpokladem pro zabránění vzniku korupce.
- **Klientelismu** - existence klientelistických vztahů představuje podhoubí pro korupci.
- **Hodnotový žebříček** - tam, kde je na prvním místě v žebříčku hodnot osobní prospěch, bohatství a touha po rychlém zisku se korupci daří a vzkvétá.
- **Chudoba** - sociální nejistota, nízké platy apod. vedou k bočním aktivitám jedinců a tím přispívají ke vzniku korupce.
- **Korupční vzory** - zde se jedná o všeobecné přesvědčení, že úředníci, politici, soudci apod. jsou zkorumpovaní. Čím silnější přesvědčení, tím je větší pravděpodobnost korupčního jednání.
- **Vliv médií** - média do jisté míry ovlivňují úsudek jedinců dané společnosti a tím mohou ovlivňovat veřejné mínění, mohou také eliminovat nebo naopak rozpoutat korupční jednání.

Pro vznik korupce je také velmi důležitým faktorem prostředí. Samotná kultura dané společnosti ovlivňuje korupční klima a může tak vytvářet vhodné prostředí pro korupci. Toto prostředí lze vytvořit pomocí čtyř faktorů: [13]

- **Monopolizující efekt** - pokud je na určitém trhu větší počet firem, které mohou uspokojit poptávku státu, tak je větší korupční prostředí (firmy se snaží získat státní tendr a jelikož má právní norma mezery, jsou často využívány ke korupčnímu jednání). Na druhé straně, pokud je malý počet firem, ke vzniku korupčního prostředí může docházet také z důvodů předražování, přeplácení, nedodržování termínů atp.
- **Široké rozhodovací pravomoci** - zde se využívají především slabiny daného systému ku prospěchu jednotlivců nebo celým organizacím. Velmi často je zde korupční prostředí vytvořeno úředníky státní správy, kteří mohou zneužívat své pravomoci za úplatek či protislužbu.
- **Nedostatek transparentnosti** - tento faktor snižuje kontrolu nad osobami, které mohou využívat svoje postavení a autoritu ke korupčním činům. Jedná se o menší okruhy lidí, kteří disponují tajemstvími, a stát nemá dostupné prostředky ke kontrole jejich činností.

- **Asymetričnost** - korupční prostředí se vytváří z důvodu nedostatečné informovanosti, nefunkčnosti právního, administrativního, kulturního, ekonomického a politického systému.

1.3 Dopady korupce

Pokud lze identifikovat příčiny vzniku korupce, lze vymezit také její důsledky. Aktéři korupčního jednání na tomto činu vždy vydělávají na úkor třetích stran. V mnoha případech lidé berou korupční jednání jako nedílnou součást každodenního života (např. podplácení úředníka za účelem vydání řidičského oprávnění). Korupce škodí celé společnosti především tím, že poškozuje a ohrožuje demokratické formy vlády, chod finančního hospodaření veřejné správy a ohrožuje veřejný majetek. [10]

Z ekonomického hlediska jsou negativní dopady korupce spojovány s ekonomickým růstem a výkonností státu. Mnoho empirických studií prokázalo, že pokud se ukazatel korupce zvýší, sníží se HDP na osobu a naopak. Důvodem je negativní vliv korupce na celkové investice a také na přímé zahraniční investice spojené s nejistotou, zvýšením nebezpečí nezdaru, vymahatelnosti vlastnických práv a zvýšení dodatečných nákladů. Nicméně dle profesora Lambsdorffa odrazuje velká (politická) korupce přímé zahraniční investory méně, než neorganizovaná korupce na nižších úrovních vlády. Důvodem je především to, že investoři mnohdy potřebují ovlivňovat legislativní normotvorbu pro své aktivity a chtějí je mít zajištěné z vrcholných politických či vládních kruhů. Spoléhat se na nižší vládní úroveň nese pro investora jisté riziko a je pro ně organizačně náročnější. Pokud budou investoři odrazeni stavem korupce v zemi, může tato situace zapříčinit omezení přílivu peněz ze zahraničních investic a tím může dojít ke zhoršení ekonomické situace v zemi. Hospodářský růst se zpomalí a dojde k deformaci hospodářských soutěží. V neposlední řadě dochází k navýšení rozpočtu, rozšiřování byrokratického aparátu, deformaci vládních rozhodnutí apod. [16][38]

Mezi další dopady působící negativně na ekonomiku státu lze zařadit neefektivní hospodaření s veřejnými zdroji. V ČR se lze často setkat s pletichami při zadávání veřejných soutěží. Zakázky mohou být jak nadhodnocovány, tak podhodnocovány a účelně přiřazeny firmám, které by za běžných okolností tendr nevyhrály. Tím, že u zmanipulovaných zakázek vyhrávají předražené firmy, dochází k zvýšení podílu veřejných výdajů na HDP. Následně vznikají nadbytečné transakční náklady, časová zpoždění a nekvalitní veřejné projekty. [38]

Stát se snaží regulovat korupci pomocí transparentnosti, ale tato opatření jsou velmi nákladná a mají velký dopad na soukromou sféru. Jedním příkladem ze současnosti je zavedení elektronické evidence tržeb. Díky evidenci by se měl zvýšit počet daňových plátců a mělo by se zamezit obchodování tzv. „načerno“ neboli bez dokladu o koupi zboží. Zavedením elektronických kas chce Česká republika docílit růstu ekonomiky a také úbytku daňových úniků. [17]

Z politického hlediska jsou negativní dopady korupce špatně kvantifikovatelné. Politické důsledky jsou velmi neurčité, vstřebávají se do celé společnosti a ve většině případů působí v dlouhém časovém horizontu. Nejčastější politické důsledky jsou: ztráta důvěry ve vládu, ve veřejné instituce, narušení demokracie a společenského řádu, tvorba nevhodných protikorupčních opatření a v neposlední řadě narušení nezávislosti občanů, politických a sociálních institucí. [38][36]

Celospolečenské hledisko zahrnuje mezi důsledky korupce preferování nekompetentních, úředníků, klientelismus, nepotismus, formování elit a koncentraci moci mezi nimi nebo vliv na budoucí demografický vývoj v souvislosti se zdravotnictvím či školstvím. Odborné studie dokázaly, že existuje vztah, kdy se při zhoršení korupce ve zdravotnictví zvýší úmrtnost právě narozených dětí, tato závislost platí i ve školství (pokud se korupce zhorší, sníží se počet dostudovaných žáků a tím se sníží disponibilní pracovní síly). [36]

1.4 Stadia vývoje korupce

Stadia vývoje korupce klasifikoval Frič do čtyř fází, které se liší mírou korupčního jednání. [10]

- **Stadium náhodné korupce** - v tomto stádiu se korupce neprojevuje ve velkém měřítku. Je to počáteční stadium a jev korupce je spíše náhodný a příležitostný, kdy aktéři nedosahují velkých zisků z této nelegální činnosti. V tomto stádiu je korupce lehce odhalitelná a lze ji velmi dobře postihovat.
- **Stadium spontánně regulované korupce** - pokud selžou ochranné mechanismy (např. kontrola zaměstnanců, firem a jiných subjektů), tak se čin korupce dostane do dalšího stádia. Z ojedinělých a náhodných korupčních afér se pomalu stává pravidlo a současně se začínají vytvářet korupční mechanismy a jejich prostředí. Z prvního stádia, které zasahuje do určité oblasti, se toto stádium rozvine téměř do všech oblastí a tím dochází k dezorientaci kontrolních mechanismů. Průchodnost korupčního jednání vede stále více lidí k tomu, aby se tomuto chování přizpůsobili

a aby se korupce prohlubovala. V tomto případě již korupce nabývá ohromných rozměrů a je velmi těžké ji odhalit.

- **Stadium organizované korupce** - z masivní korupce se pomalu stává organizovaná korupční trestná činnost. Korupční prostředí se stále zvětšuje, vytváří se nové korupční situace a jednání. Vznikají i vzájemně propojené korupční řetězce, které spolu úzce spolupracují. Toto stádium je zaměřeno především na soustavný zisk, který v mnoha případech přerůstá do forem vydírání a útlaku. Ani zde kontrolní mechanismy nefungují, jsou neefektivní a tím dochází k průniku korupce až do státní správy a politiky. V tomto případě se jedná nejčastěji o tzv. klientelismus, který je založen na spolupráci aktérů korupce, kteří se spojí za účelem zlikvidovat konkurenci.
- **Stadium systémové korupce** - je vrcholné stadium vytvořené z organizované korupční trestné činnosti. V tomto případě se již vytvořené klientské sítě spojí se státními institucemi. Korupce tak postihuje celý státní aparát a bez úplatků nemůže fungovat. Vytváří se speciální, skryté skupiny, které jsou zapojeny do korupčních aktivit. Ve většině případů mohou být založeny společnosti, které se soustavně soustředí pouze na korupci a vtahují do tohoto prostředí úředníky a veřejné činitele, čímž vzniká tzv. korupční stát.

1.5 Formy korupce

Odborná literatura formy korupce dělí dle různých hledisek. První klasifikuje formy dle intenzity páčání, rozsahu a závažnosti. Tyto formy lze dále členit na malou (bagatelní), velkou (závažnou, organizovanou korupci) a State capture (ovládnutí státu).

Malá korupce je ta, která je většinou součástí každodenního života. Často se této korupci říká byrokratická, jelikož se jedná o lehčí formu korupce a dochází k podplácení např. dopravních policistů a úředníků na nižších pozicích, zatemňování pravidel, špatné organizaci a zneužívání pravomocí plynoucích z dozorové činnosti ve veřejné správě. Především se jedná o menší úplatky, které usnadňují každodenní život. Tato forma se všeobecně nebere za nebezpečnou, ale pokud se bude vyskytovat častěji, může dojít k přeměně na korupci velkou, která již páchá větší škody. [37][14]

Velká korupce je chápána jako korupce, díky níž je dosahováno velkých zisků. Tato korupce má velmi negativní dopad na společnost. Bývá zde ohrožena morálka i ekonomická situace. Do velké korupce lze zahrnout zpronevěru veřejných zdrojů, soukromý prospěch

z privatizace, nehospodárné využívání veřejných zdrojů, zneužívání úřední moci při udělování veřejných zakázek, nepotismus, klientelismus a prodej pozic. [14]

Dančák a kolektiv uvádí, že „*velká korupce je spojena s vysokými veřejnými činiteli a předními představiteli státní moci. Můžeme ji jen těžko odhalit, jelikož je velmi dobře organizována a funguje na základě promyšlené struktury. Na rozdíl od malé korupce, která se vyznačuje velkým počtem účastníků a malým rozsahem úplatků, dochází u organizované korupce k velmi vysokým úplatkům, ale pouze pro několik subjektů, jež mají rozhodující vliv na dění v dané oblasti.*“ [4]

State capture je důsledkem systematické korupce, kdy dochází k maximální netransparentnosti politického systému. Je to zapříčiněno tím, že je vyvíjeno velké úsilí především soukromé sféry (jednotlivci, skupiny i firmy), která se snaží prostřednictvím nelegálních provizí veřejným činitelům ovlivnit tvorbu zákonů, regulací a dalších vládních nařízení ke svému prospěchu. Patří sem ovlivňování vyhlášek, soudních rozhodnutí či nezákonné financování politických stran. [23]

Podle oblasti výskytu lze korupci klasifikovat následujícím způsobem: [37]

- **Vnitřní korupci** – tato korupce je spojována se zaměstnanci ve veřejné správě (státní správa, samospráva). V tomto případě není korupce předmětem obohacení či ziskuchtivosti, ale pomáhá dosahovat lepšího společenského postavení.
- **Politickou korupci** – je v úzkém vztahu s výše uvedenou vnitřní korupcí, jelikož jsou veřejné funkce obvykle spojeny s politickou mocí. Tato oblast výskytu zahrnuje vztahy mezi veřejnou mocí a soukromým sektorem, kdy se může jednat o střet zájmů či oblast veřejných zakázek. Další riziko je spojené s financování politických stran, kterému velmi často chybí transparentnost.
- **Korupci ve státní správě** – je typem korupce zahrnující všechny trestné činy související se státní správou a podezřelým nakládáním se státním majetkem (typicky v oblasti správy daní či úřadu celní právy).
- **Korupci v municipalitách** – korupce vzniká v orgánech samosprávných celků a zkorumpovaní jednici bývají starostové, členové zastupitelstev nebo zaměstnanci úřadů. Tato korupce souvisí jak s korupcí ve státní správě, tak i s politickou.
- **Korupci ve veřejném sektoru** – zahrnuje veškerou korupci v oblastech spojených s veřejným zájmem (veřejné zdravotnictví, školství, policie, ozbrojené složky a soudnictví).

- **Korupci v soukromém sektoru** – bývá propojena s korupcí veřejného sektoru a je součástí nekalého soutěžního chování. Tato forma korupce bývá uvnitř soukromé sféry (např. klientelismus), ale i mezi jednotlivými ekonomickými subjekty (zisk lukrativních zakázek).
- **Korupci v médiích** – nepatří k tradičnímu typu korupce. Tato korupce se začala objevovat s dynamickým rozvojem a zvyšujícím se vlivem médií ve zprostředkování informací. Například se lze setkat s tím, že je manipulováno s informacemi, za účelem získání politické moci.

2 SUBJEKTY ZABÝVAJÍCÍ SE PROBLEMATIKOU MĚŘENÍ KORUPCE

Korupce jako celosvětový fenomén zasahuje do všech společností, a proto se o ni zajímají jednotlivci, státy, mezinárodní společnosti i mezinárodní organizace. Existuje mnoho nadnárodních organizací, které se snaží analyzovat a především řešit tento globální problém. Státy a organizace uzavírají mezinárodní protikorupční smlouvy, vytváří akční plány a programy s cílem omezit korupci v celosvětovém měřítku.

Tato kapitola je věnována organizacím, které se kvantifikací míry korupce zabývají nebo se alespoň na kvantifikaci podílejí. Organizace navazují spolupráce s univerzitami a institucemi, které vytvářejí různé výzkumy sloužící jako zdroje dat pro vytvoření indexů hodnotících míru korupce v zemi. Čím větší množství dat získají, tím se měření stává kvalitnějším a přesnějším.

2.1 Světová banka

Světová banka (WB) byla založena roku 1944 na Brettonwoodské konferenci v hrabství New Hampshire. Hlavním cílem Banky byla pomoc při obnově evropských zemí, které byly zničeny za druhé světové války. Nyní Banka čítá pět rozvojových institucí, které se zabývají společenskými a mezinárodními problémy. Členy Banky mohou být pouze země, které jsou členské země Mezinárodního měnového fondu. [23]

Světová banka nemá žádný speciální orgán, který by řešil přímo problém korupce, ale jde o organizaci, která z pohledu celosvětového měřítka rozvinula nejrozsáhlejší a nejpodrobnější soubor metod zaměřených na snížení korupce. V boji s korupcí již vytvořila více jak 600 programů ve více než 100 zemích světa. [37] Jednou z nejdůležitějších vytvořených metodik je metodika souhrnného indexu The Worldwide Governance Indicators (WGI) hodnotící institucionální kvalitu. Její součástí je právě ukazatel hodnotící kontrolu korupce (index Control of Corruption).

2.2 Transparency International

Dlouhá léta byla korupce velké tabu, ovšem v roce 1993 přišel zlom a byla založena malá organizace s názvem Transparency International (TI). Jedná se o mezinárodní nevládní organizaci, která aktivně bojuje proti korupci v celosvětovém měřítku. Globální hnutí TI má jednu jasnou a především společnou vizi, kterou popisuje jako „...svět, v němž je vláda, obchod, občanská společnost a každodenní život bez korupce.“ [30]

Za jistý milník je bezesporu vydání knihy s názvem TI Integrity Source Book 2000, která se zabývá protikorupční strategií tzv. National Integrity System (NIS). Strategie je založena na dvanácti pilířích, které jsou podrobně popsány v jednotlivých kapitolách. Tyto kapitoly obsahují pravidla a postupy potřebné pro správné fungování každého pilíře. NIS je jádrem přístupu TI k boji proti korupci a opírá se o zvolené zákonodárce, výkonnou moc, nezávislý soudní systém, auditora, ombudsmana, nezávislé protikorupční agentury, služby veřejnosti, místní samosprávu, nezávislost médií a svobodného tisku, společnost, soukromý sektor, mezinárodní aktéry a mezinárodní mechanismy. [34][35]

TI netrestá korupční činy, pouze pomáhá ostatním organizacím s jejich odhalováním a vytvářením protikorupčních opatření. Každoročně také sestavuje různé analýzy a přehledy, publikuje zprávy a stanoviska, která jsou následně poskytována veřejnosti. Nejdůležitější index, který TI vydává je Index vnímání korupce (CPI).

2.3 Political Risk Services

Vznik této organizace se datuje k roku 1979. Tato organizace vznikla za účelem kvantifikace a hodnocení politických rizik. Cílem byl vývoj vhodného způsobu posuzování různých složek rizik země na celosvětové úrovni. Původně bylo PRS divizí organizace Frost&Sullivan, Inc. a poté součástí skupiny IBC (nyní známé jako INFORMA). PRS přišla s indexem korupce, který byl zkonstruován v rámci studie International Country Risk Guide (ICRG). Společně s tímto indexem je v různých intervalech celoročně sestavována také původní analýza: Frostova a Sullivanova prognóza politických rizik. [28]

2.4 Světové ekonomické fórum

Světové ekonomické fórum (WEF) bylo založeno roku 1971 a představuje poměrně silící formu mezinárodní spolupráce. Tento nestandardní typ mezinárodní organizace vznikl jako nezisková nestranná organizace bez politických vazeb a národních zájmů. WEF vydává řadu reportů, které mapují vývoj současných trendů ve světovém dění a detailně zkoumají širokou škálu globálních problémů. Nejdůležitější ukazatel je metodický přístup o světové konkurenceschopnosti Growth Competitiveness Index (GCI). Další vydávaná zpráva od roku 2005 z prostředí WEF pojednává o globálních rizicích (Global Risk Report). [20]

2.5 Gallup International Association

Gallup International Association byla založena v květnu roku 1947 původními 11 členy. Jedná se o přední světovou organizaci zabývající se výzkumem v oblasti veřejného mínění.

Organizace se zabývá těmito oblastmi: politické mínění, sociologické výzkumy, výzkumy ze zemí třetího světa, ale také výzkumy pro ekonomické a podnikatelské subjekty. GIA sestavuje Index plátců úplatku (BPI), který je zaměřen na 21 nejvýznamnějších exportních zemí a jejich zkušenosti s uplácením v rámci mezinárodního obchodu. [11]

2.6 Freedom House

Freedom House je nezávislá nezisková organizace, která vznikla v roce 1941 za účelem rozšiřování svobody a demokracie po celém světě. Organizace poskytuje vzdělávání a především pomoc zemím třetího světa, kde se zasazuje právě o ochranu demokratického prostředí, svobody projevu, sdružování vyznání, dodržování práv menšin a také ženských práv. K zásahům využívá prvky politických práv, advokacie a solidarity. Finanční prostředky získává pravidelně např. od organizací EU či OSN, dále od soukromých nadací, jedinců či demokratických států. Každoročně je organizací sestavován Index transformace (IDR). [8]

2.7 Evropská banka pro obnovu a rozvoj

Evropská banka pro obnovu a rozvoj byla založena za účelem pomoci transformujícím zemím střední a východní Evropy a také zemím bývalého Východního bloku při jejich přechodu na tržní ekonomiku. V současné době čítá banka 63 členských zemí a dvě nezávislé organizace (Evropské společenství a Evropskou investiční banku). V roce 1999 EBRD zveřejnila Index kvality správy (QGI) sestavený pro Světovou banku. [24]

2.8 The Heritage Foundation, The Fraser Institute

Americká společnost The Heritage Foundation byla založena roku 1973 jako výzkumná a vzdělávací instituce, jejímž posláním je formulovat a prosazovat cíle konzervativní veřejné politiky. Tato politika je založená na zásadách svobodného podnikání, omezenosti vlády, svobodách jednotlivce. Tato instituce má tři hlavní pracoviště: Institut pro ekonomickou svobodu, Institut pro rodinu, společenství a Institut pro národní bezpečnost a zahraniční politiku. [26]

Kanadská organizace The Fraser Institute studuje a měří dopady vládních politik a podnikání s cílem udržet blaho a kvalitu života všech jedinců. Společnost provádí výzkumy v oblasti veřejné politiky, které se pak snaží publikovat pro laickou i odbornou veřejnost. Obě tyto společnosti sestavují Index ekonomické svobody (IEF), který zahrnuje institucionální faktory omezující ekonomickou svobodu a svobodu podnikání. [25]

3 METODY MĚŘENÍ MÍRY KORUPCE

Každý problém je snáze řešitelný, pokud lze změřit jeho velikost či míru. U korupce to není jinak a pro účinný boj s tímto jevem je velmi důležité najít vhodný způsob měření. Bohužel je v tomto případě kvantifikace velmi složitá, nelze zpovídat pachatele a měřit objem zaplacených nebo přijatých úplatků. Měření míry korupce se uskutečňuje pomocí měkkých dat¹, jejichž nevýhodou je jejich relativnost a nedůvěra v jejich měření oproti datům tvrdým².

Ve většině případů se jedná o sociologické průzkumy a následnou kvantifikaci výstupů těchto průzkumů. Hypoteticky lze zjistit, kolik procent obyvatel považuje politiky za zkorumpované, kolik za nezkorumpované a zbytek nemá názor žádný. Tvrzení mohou být následně kvantifikována a převedena do podoby indexů, které mohou být vhodné k mezinárodnímu a meziročnímu srovnávání. Tyto indexy jsou jedinečné a jejich cílem může být buď analýza pouze určitého problému, anebo mohou být komplexnější. Komplexnost indexů spočívá v tom, že hodnotí například celkovou kvalitu veřejné správy a součástí daného indexu může být právě index sloužící pouze pro hodnocení míry korupce. Komplexnější indexy bývají více propracované a využívají se především pro dlouhodobá a opakovaná mezinárodní srovnání. Odborná literatura rozděluje indexy do čtyř základních skupin. [37]

3.1 Expertní hodnocení

Expertní hodnocení a jejich indexy představují studie a analýzy, které jsou podloženy názory expertů. Tito experti se zabývají problémem korupce dlouhodobě a jejich názory a pohledy bývají objektivnější, než pohledy místních a regionálních respondentů. Indexy měří nejčastěji míru ekonomického, politického a finančního rizika pro potřeby zahraničních investorů. [37]

3.1.1 International Country Risk Guide

Index International Country Risk Guide (ICRG) je klasický příklad expertní analýzy, která je vydávána každý měsíc již od roku 1980. ICRG kvantifikuje politická, ekonomická a finanční rizika ovlivňující rozvíjející se trhy. Metoda je velmi využívaná výzkumníky Mezinárodního měnového fondu (MMF) a podnikatelskými subjekty. ICRG se opírá o názory

¹ Jedná se o subjektivní názory, které jsou vyhodnoceny z určitého mínění, postojů či pocitů zpovídaného jedince či organizace. Často jsou tato data zpochybňována a označována za irelevantní zdroje.

² Jsou ověřitelná, snadno dostupná statistická data, která se dají změřit a mají reálnou hodnotu. V našem případě se může jednat o oficiální data z policejních či soudních statistik.

kvalitních a dobře informovaných odborníků a je velmi uznávaná (počet hodnocených zemí dosahuje až k 130), bohužel tato data nejsou bezplatně dostupná. [28]

Výpočet indexu je založen na indexech tří rizik a to politických, ekonomických a finančních. Hodnota indexu může v konečném vyjádření dosahovat hodnot od 0 do 100 bodů. Čím větších hodnot nabývá, tím je riziko korupce menší a naopak.

Vzorec pro výpočet indexu ICRG:

$$ICRG_x = \frac{PR + ER + FR}{2} \quad (1)$$

kde: $ICRG_x$ je sledovaná (hodnocená) země

PR je politické riziko

ER je ekonomické riziko

FR je finanční riziko

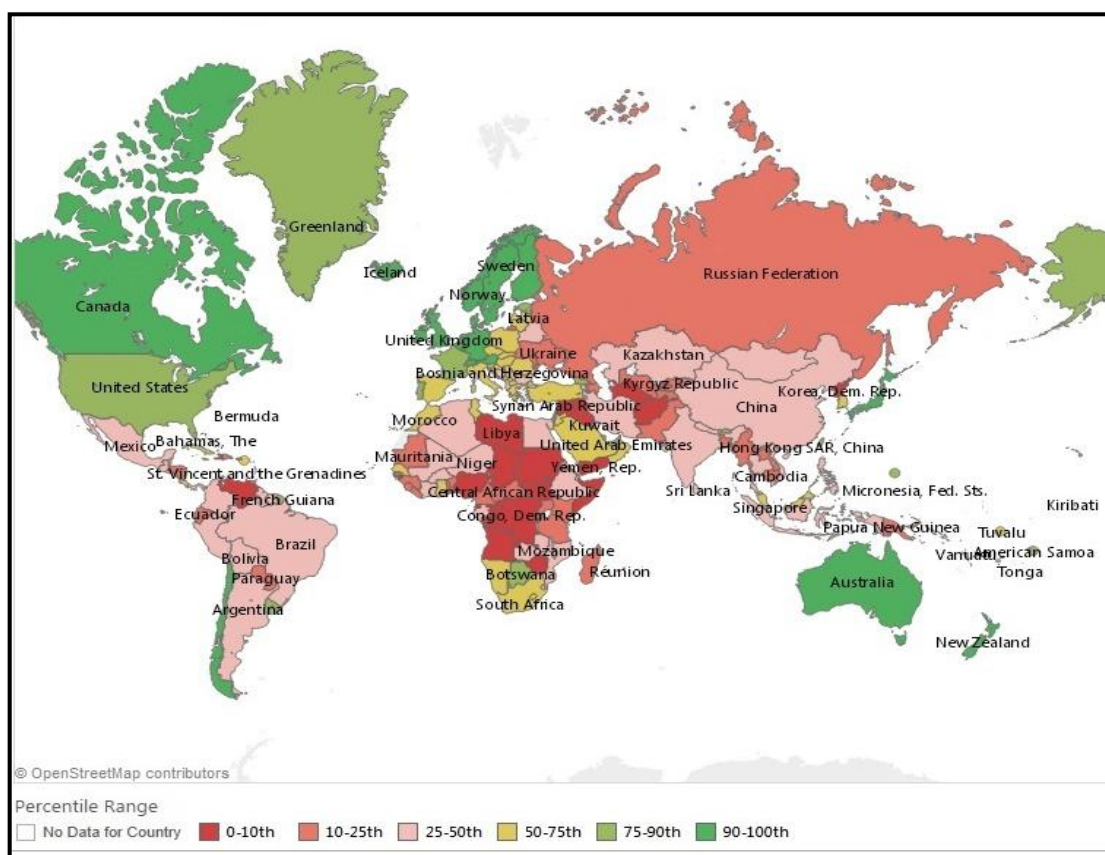
3.1.2 The Worldwide Governance Indicators

The Worldwide Governance Indicators (WGI) je metodika měření korupce pomocí souhrnného indexu vypracovaná Světovou bankou. Důvodem vytvoření indexu byl rostoucí zájem Banky o problematiku korupce s tím, že se chtěla spolupodílet na celosvětovém boji proti ní za pomoci efektivního využití svých prostředků. Index je vydáván v pravidelném ročním intervalu od roku 1996 a neustále zvyšuje svoji kapacitu zdrojů. Výsledný index je odrazem několika stovek individuálních měření, které realizují mezinárodní organizace, poradenské firmy, univerzity, střediska znalců a jiné. Tato data jsou získána na základě dotazníkového šetření firem a obyvatel. [37]

Podstatou indexu WGI jsou indexy institucionální kvality tzv. Index of Institutional Quality (IIQ) založené na šesti základních ukazatelích vytvořených z expertního šetření pomocí dotazníků. Výsledky z dotazníků se samostatně zpracují a následně se agregují k vytvoření jednoho z šesti ukazatelů IIQ. Hodnoty těchto indexů mohou být na škále 0 až 100 bodů s odchylkou -2,5 až 2,5, což je způsobeno právě agregací a váhou jednotlivých ukazatelů. Interval spolehlivosti odpovídá 90 % a tím akceptuje změny v průběhu času, což znamená, že pokud se hodnoty přiblíží k hraničním hodnotám, nejedná se o žádnou velkou a rizikovou změnu. Čím vyšší je hodnota IIQ, tím lépe je vnímána příslušná složka kvality. Sleduje se těchto šest ukazatelů: Demokracie (Voice and Accountability – G1), Politická

stabilita (Political Stability and Absence of Violence/Terrorism – G2), Výkonnost vlády (Government Effectiveness – G3), Kvalita regulace (Regulatory Quality – G4), Právní řád (Role of Law – G5) a Kontrola korupce (Control of Corruption – G6). [29]

Pro znázornění je na Obrázku 1 Heat mapa indexu Control of Corruption pro rok 2014, který je pro tuto práci stěžejní. Index se zabývá kvantifikací míry korupce hodnoceného státu. Data potřebná k vytvoření indexu jsou získávána z různých expertních analýz institucí, jako jsou The Heritage Foundation, Gallup International Association. Světové ekonomické fórum a jiné. V roce 2014 bylo použito okolo 30 zdrojů, které se následně agregují na výsledný index nabývající hodnot v intervalu (0; 100).

Obrázek 1: Heat mapa indexu Control of Corruption pro rok 2014

Zdroj: [29]

3.2 Šetření v rámci firem a obyvatel

Tato skupina indexu je vytvořena na základě průzkumů veřejného mínění. Většinou se dotazníkové šetření týká místních a regionálních respondentů, kteří mohou být ovlivněni ekonomickou a politickou situací v zemi a proto jsou často výsledky výzkumu zkreslovány. Na druhou stranu jsou místní respondenti lépe znalí domácího prostředí.

3.2.1 Growth Competitiveness Index

Metoda Growth Competitiveness Index (GCI) posuzuje konkurenceschopnost ekonomik přibližně 144 zemí. Dle odborníků obsahuje souhrnný index GCI všechny aspekty, které ovlivňují ekonomický růst zemí a jejich konkurenceschopnost. Je využíván pro komunikaci mezi vládou a obchodní a občanskou společností, čímž se mohou vytvořit potřebná opatření ke zlepšení ekonomické prosperity. Dříve byly faktory, které ovlivňovaly index, rozděleny do tří pilířů: kvalita makroekonomického prostředí, stav veřejných institucí a rychlost zavádění nových technologií. V rámci tohoto šetření vznikly tři indexy GCI: index makroekonomického prostředí, index veřejných institucí a index technologií. [37]

Index pro období roku 2014 - 2015 hodnotí různé aspekty konkurenceschopnosti na základě 12 pilířů. Pro tento index se klade důraz především na inovace a dovednosti, které jsou klíčové hnací síly pro hospodářský růst. V poslední době se zvětšují rizika nerovnosti příjmů a ostatních finančních podmínek, proto si WEF klade za cíl zesílení kooperace mezi podniky, vládou a veřejnou společností z důvodu obnovení udržitelného růstu a zvýšení životní úrovně po celém světě. [20]

3.2.2 Global Corruption Barometr

Globální barometr korupce (GCB) vydává Transparency International z materiálů poskytnutých od agentury Gallup International v nepravidelných intervalech. GCB byl do roku 2015 sestaven pro roky 2003 až 2010 a pro rok 2013. Tento barometr je výhradně sestaven na základě veřejného mínění a zkoumá tak názory široké veřejnosti. V roce 2013 bylo průzkumu podrobena 107 zemí a v každé se do průzkumu zapojilo přibližně 1000 respondentů. Formy dotazování jsou především tvář v tvář, telefonické nebo online dotazníky. Všechna získaná data jsou následně zkontrolována TI a sekretariát v Berlíně ověří jejich nezávislost. GCB index se zabývá pěti zásadními oblastmi k zjištění veřejného mínění: hodnocení instituce, které jsou nejvíce zasažené korupcí, rozdíl mezi malou a velkou korupcí a srovnání s dalšími ekonomicko-politickými problémy, posouzení dopadu korupce na osobní a společenský život, pohled na vývoj korupce v budoucnosti, poskytnutí nebo přijetí úplatku respondentem v uplynulém roce. Indexem jsou tedy informace, jak je v jednotlivých zemích vnímána korupce (jak velká může být, jak se vyvíjí oproti minulým obdobím a její očekávaná budoucnost). V příloze A je zaznamenán souhrn všech 12 otázek, které museli respondenti zodpovědět v roce 2013. [37][30]

Transparency International například uvádí, že pro rok 2013 došlo k extrémnímu zhoršení vnímání politické korupce v České republice. Zatímco v roce 2008 považovalo politické strany za poněkud či extrémně zkorumpované 49,8 % respondentů, v roce 2013 je to již 73 %. Je smutné, že až polovina českých respondentů by korupci neohlásila z prostého důvodu, nic by se prý stejně nestalo. TI se vyjádřila k těmto výsledkům takto: Vnímání korupce v ČR se v současné době stává velmi závažným problémem, kvůli nedůvěře v politické strany, na druhou stranu se výsledky o mnoho neliší od ostatních zemí a není tedy na místě označovat ČR jako extrémně zkorumpovanou zemi. [32]

3.2.3 Bribe Payers Index

Bribe Payers Index (BPI) je vytvořen stejně jako GCB Transparency International ve spolupráci s asociací Gallup International Association v roce 1999. Index není sestavován v pravidelných intervalech, do roku 2015 byl sestaven pro roky 1999, 2002, 2006, 2008 a 2011. Jedním z hlavních důvodů pro vytvoření BPI je postupná globalizace a propojování zemí, čímž využití indexu stále roste. Předmětem hodnocení je míra sklonu exportních zemí k uplácení vysoce postavených veřejných činitelů s rozvíjející se tržní ekonomikou. V roce 1999 byly zkoumány například tyto země: Indie, Indonésie, Filipíny, Jižní Korea, Thajsko, Argentina, Brazílie, Kolumbie, Maďarsko, Polsko, Rusko, Maroko, Nigérie, Jižní Afrika (průzkum byl prováděn od dubna do července 1999). [30]

V roce 2011 bylo zkoumáno 28 zemí. Celkový výčet zemí s jejich hodnocením a pořadím je součástí přílohy B. Respondenti byli dotazováni vyškolenými pracovníky, kteří provedli celkem 779 rozhovorů, které zahrnovali asi 55 rozhovorů v jednotlivých zemích. Mezi respondenty byla třetina vedoucích pracovníků s bydlištěm v rozvojových zemích, kteří jsou zaměstnáni velkými zahraničními společnostmi. Druhá třetina dotazovaných byla z významných národních společností a zbytek respondentů byl složen z top manažerů a zaměstnanců leteckých společností apod. [11]

3.2.4 Index Transformace

Index Transformace (IDR) od roku 1995 sleduje organizace Freedom House a vydává ho každý rok s výjimkou roku 1996 a 1999. IDR poukazuje na souvislosti s přeměnou bývalých socialistických zemí na demokratické země. Index je složen ze 7 zkoumaných oblastí, které mají odrážet vývoj dané země. Freedom House předpokládá, že demokratický stát musí mít stabilní vládu, musí být nezávislý, jeho zákonodárné a výkonné orgány musí pracovat efektivně a odpovědně a především by měl být udržován demokratický pohled nad

vojenskými a bezpečnostními složkami. K sestavení indexu je zapotřebí podrobit země výzkumu v následujících oblastech: demokratická vláda, volební proces, občanská společnost, nezávislost médií, místní demokracie, nezávislé soudnictví a korupce. Tato dílčí oblast korupce hodnotí veřejné vnímání korupce, obchodní zájmy vrcholových politiků, dodržování právních předpisů o poskytování finančních informací, eliminaci střetu zájmů a účinná protikorupční opatření. IDR je jedním z nejsledovanějších indexů tranzitních zemí. Čím menší hodnoty index nabývá, tím lépe si sledovaná země v procesu transformace vede. [9]

3.2.5 Quality of Governance Index

Tento index byl vytvořen Evropskou bankou pro obnovu a rozvoj. Index kvality správy (QGI) je sestavován každý rok již od roku 1989 a sleduje stejně jako index IDR přeměnu socialistických zemí na demokratické země. Tento pokrok je měřen pomocí standardů tržních ekonomik, kde je stupnice pro měření nastavena na hodnoty od 1 do 4+, kde hodnoty 1 značí žádnou nebo malou změnu centrálně plánové ekonomiky a 4+ udává, že země dosahuje k průmyslově vyspělé tržní ekonomice. Při tvorbě výsledného QGI se posuzuje 6 oblastí: privatizace ve větším měřítku, privatizace v menším měřítku, restrukturalizace vládnutí a podnikání, liberalizace cen, obchod a systém devizového kurzu, politika hospodářských soutěží. QGI je založen na průzkumech ústavů, nevládních organizací, mezinárodních organizací a soukromých firem. Byl vytvořen speciálně pro Světovou banku v roce 1999. [6]

3.3 Složené indexy

Nejvýznamnějšími a prakticky nejvíce používanými indexy jsou složené indexy. V tomto případě se jedná o souhrnný index, který je složený z již vytvořených ukazatelů korupce. Přednost složeného indexu je hlavně v tom, že obsahuje informace z více zdrojů, je tedy mnohem komplexnější.

3.3.1 Corruption Perception Index

Index vnímání korupce (CPI) byl vytvořen organizací Transparency International ve spolupráci s uznávaným profesorem J. Graf Lambsdorfem, který působí na univerzitě v Passau. Index je sestavován každoročně od roku 1995 a jedná se tedy o ukazatel, který poskytuje údaje o stavu korupce již více než dvacet let.

Cílem indexu CPI je poskytnout rozsáhlé údaje o vnímání korupce v rámci jednotlivých zemí. Tento prostředek slouží k pochopení reálné míry korupce a také porovnává to, jak se míra mění napříč všemi státy. I v tomto případě se shromážděné informace týkají spíše

vnímání a tak se pracuje s měkkými daty. Zatím nebyly vyvinuty zdroje nebo způsoby dotazování, které by kombinovaly absolutně pravdivé výpovědi a vyskytují se tedy drobné odchylky z důvodu politické či ekonomické situace země dotazovaného respondenta. Respondenty výzkumu jsou domácí podnikatelé, zahraniční podnikatelé, analytici, představitelé obchodních institucí a odborníci z oblasti veřejné správy. [15]

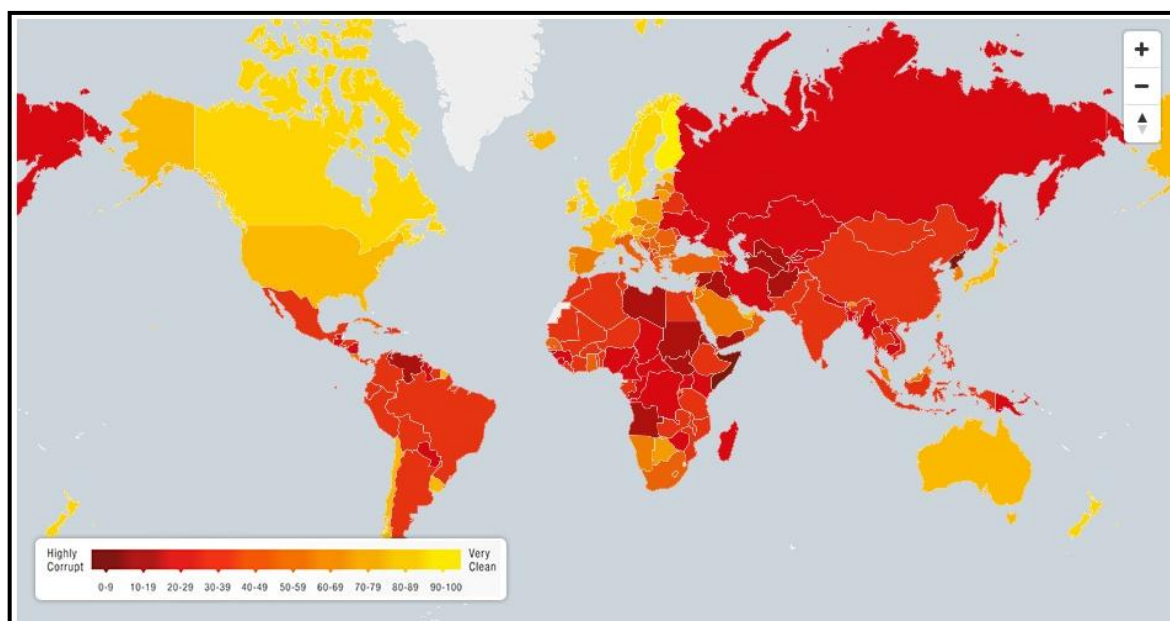
Index CPI zahrnuje každoročně asi 170 zemí, takže je zřejmé, že má toto hodnocení celosvětovou úroveň. V posledním měření v roce 2015 byl index CPI sestaven pro 168 zemí světa. Každý rok je dle výsledků sestaven žebříček s přehledem míry korupce jednotlivých hodnocených států. Ke stanovení indexu jsou využívány specializované instituce, které shromažďují vysoce kvalitní data, která jsou seriózní a spolehlivá. Aby mohl být zdrojový index zahrnut do indexu CPI, musí splňovat hlavně tyto 3 zásady: musí umožnit srovnání více zemí, musí měřit celkovou úroveň korupce a nesmí být starší tří let. [37]

Všechny získané indikátory se normalizují a vypočtou se jejich střední hodnoty. Tímto procesem vznikne výsledný index CPI. Od roku 1996 do roku 2011 je hodnota indexu reprezentována na stupnici od 0 do 10. Od roku 2012 se používá stupnice od 0 do 100, kde 0 značí zemi bez korupce a 100 zemi s vysokou mírou korupce. Index je sestavován na základě výsledků průzkumů, v nichž respondenti hodnotí schopnost vládních institucí omezovat a postihovat korupci, efektivitu protikorupčních opatření, rozsah korupce a otevřenosti v institucích veřejné správy a rozsah zneužívání veřejných funkcí a veřejných prostředků. Pozornost je věnována také podobám a způsobu lobbingu ve veřejném sektoru. [32]

Přesný způsob sestavování konečného indexu CPI je následující: [30]

- Data musí mít takové hodnoty, aby se dala převést na stejné měřítko (pomocí odpovídajících percentilů, které se uvádějí v intervalu (0; 100)) a musí být také jistota, že se dají získat každoročně.
- Dalším krokem je standardizace datových zdrojů, což znamená zvýšení směrodatné odchylky, která pomůže k přesnějšímu srovnání hodnot zemí, které mají podobné hodnoty. Standardizace je prováděna na intervalu (0; 100) a odchylka se zpravidla pohybuje v rozmezí +/- 20 bodů.
- Výpočet konečného CPI je založen minimálně na třech zdrojích, které jsou každoročně k dispozici. Výsledné CPI je tedy zveřejněno jako průměr všech standardizovaných datových zdrojů, které jsou zaokrouhleny na celá čísla.

Pro rok 2015 je CPI vypočteno ze 12 zdrojů, které jsou získány od 11 nezávislých institucí. Na Obrázku 2 je Heat mapa zemí dle hodnocení CPI v roce 2015 a v příloze C je přiložen aktuální žebříček indexu CPI pro EU.

Obrázek 2: Heat mapa Indexu CPI 2015

Zdroj: [30]

3.4 Využití objektivních dat

Objektivní data jsou získávána pomocí tvrdých dat, která jsou reálně měřitelná a statisticky dokázaná. Místo expertních hodnocení jsou zkoumány zkušenosti firem, které využívají soukromé prostředky k ovlivňování veřejných rozhodnutí. Metoda se odráží od kvantifikace poměru obchodních transakcí spojených s korupčními platbami a úplatky v byrokratickém aparátu. [37]

3.4.1 Index V4

Měření institucionálního sklonu ke korupci provedla Transparency International ve spolupráci se společností GfK Praha v Praze, Bratislavě, Budapešti a Varšavě. Index byl vytvořen roku 2004 a jeho cílem bylo zjistit, které vybrané protikorupční nástroje se uplatňují ve veřejné správě hlavních měst zemí Visegrádské čtyřky. Dalším úkolem bylo porovnání toho, do jaké míry jsou tyto nástroje funkční a do jaké míry jsou schopné předcházet korupci. Transparency International výzkum zaměřila na pět základních oblastí: zadávání veřejných zakázek, interní audit a kontrolní mechanismy, oblast etických kodexů, oblast střetu zájmů a informační otevřenost veřejné správy. [37][30]

Sběr dat proběhl ve dvou fázích, kde se v první fázi nashromáždila tvrdá data, která vypovídala o existenci protikorupčních nástrojů a mechanismů ve veřejné správě. Druhá fáze byla fáze výzkumu, který měl zjistit vnímání jejich účinnosti ze strany zainteresované veřejnosti pomocí osobního dotazování. Celý projekt byl finančně zastřešen těmito institucemi: Local Government and Public Service Initiative, Global Opportunities Fund britského ministerstva zahraničí a Partnership for Transparency Fund. [32]

3.4.2 Index korupce veřejných rozhodnutí

Index korupce veřejných rozhodnutí (IKVR) byl vytvořen v roce 1999 a šlo o vyjádření kvantifikace podoby jednotlivých forem korupce odlišených na základě specifikace typu vztahu mezi státem a firmou. Souhrnný index IKVR je složený z následujících tří indexů zabývajících se problémem ovládnutí státu, vlivové korupce a administrativní korupce: Index ovládnutí státu (OS), Index vlivové korupce (VK) a Index administrativní korupce (AK). Tyto indexy jsou součástí rozsáhlé studie EBRD a Světové banky a byly sestavovány pro 22 zemí s transformující se ekonomikou ve spolupráci s 3600 firmami. [37]

3.4.3 Index of Economic Freedom

Index of Economic Freedom (IEF) uplatňuje principy tvrdých dat a je velmi užitečným nástrojem pro různé cílové skupiny, jako jsou akademičtí pracovníci, politici, novináři, studenti či učitelé. Jeho úkolem je především mezinárodní srovnání a komplexní zhodnocení úlohy daného státu. Organizace The Heritage Foundation vypracovala nového průvodce, který učí uživatele inovativní způsoby využití IEF např. ve výzkumu. Každoročně zveřejňovaný index je vynikajícím objektivním nástrojem pro analýzu 186 zkoumaných zemí světa. Index IEF se opírá o 4 zkoumané oblasti, kde každou charakterizuje daná skupina indexů. Každý index může nabývat hodnot 0 až 100. Následně se všechny indexy zprůměrují do celkového IEF. Čím je hodnota vyšší, tím vyšší ekonomické svobody daná země dosahuje. Index je sestavován každoročně od roku 1995. [26] Na oficiálních stránkách The Heritage Foundation jsou k dispozici, stejně jako u TI, Heat mapy. Tyto mapy mohou vizuálně zobrazovat celkový index ekonomické svobody anebo si uživatel může vybrat jeden z deseti ukazatelů, které jsou uvedeny v Tabulce 1.

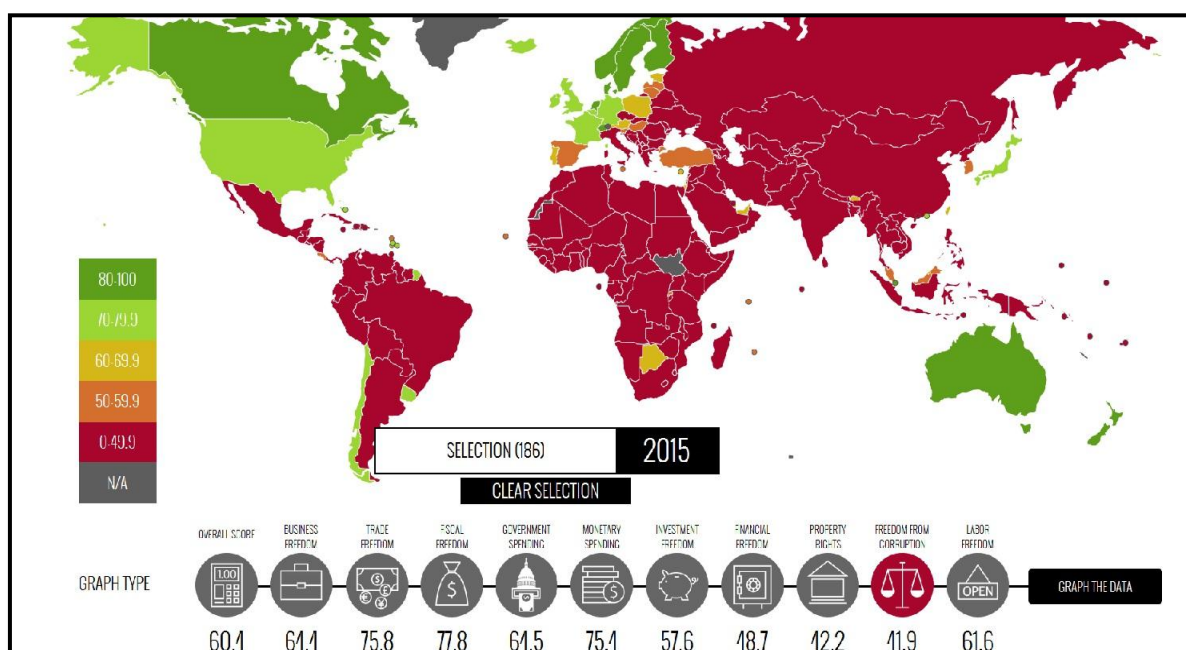
Obrázek 3 znázorňuje mapu zemí dle hodnocení indexu Freedom from Corruption. Tento ukazatel hodnotí situaci v oblasti svobody od korupce a je vytvořen z následujících zdrojů, které jsou seřazeny dle důležitosti (od nejvíce k nejméně důležitým): Transparency International (index CPI), U. S. Department of Commerce (Country Commercial Guide), U.S.

Department of State (Investment Climate Statements), Economist Intelligence Unit (Views Wire and Risk Briefing), Freedom House (Freedom in the World), Office of the U.S. Trade Representative, (National Trade Estimate Report on Foreign Trade Barriers), různé zprávy a články z časopisů a oficiální vládní publikace konkrétní země. Index nabývá hodnot v intervalu $\langle 0; 100 \rangle$.

Tabulka 1: Čtyři zkoumané oblasti indexu IEF

PŘÁVNÍ ŘÁD (RULE OF LAW)	OMEZENOST VLÁDY (LIMITED GOVERNMENT)	ÚČINNOST REGULACE (REGULATORY EFFICIENTY)	VOLNÝ TRH (OPEN MARKETS)
Vlastnická práva	Vládní výdaje	Svoboda podnikání	Svoboda obchodu
Osvobození od korupce	Fiskální svoboda	Svoboda práce	Investiční svoboda
		Měnový svoboda	Finanční svoboda

Zdroj: Vlastní zpracování dle [26]

Obrázek 3: Heat mapa indexu Freedom from Corruption 2015

Zdroj: [27]

4 ANALÝZA A KOMPARACE VÝSLEDKŮ ZVOLENÝCH METOD MĚŘENÍ MÍRY KORUPCE PRO VYBRANÉ ZEMĚ

V této části je provedena analýza hodnocení zvolených metod měření míry korupce pro Českou republiku, Dánsko a Bulharsko a následně bude provedena jejich komparace. Dánsko, které vstoupilo do EU v roce 1973, se dlouhodobě řadí mezi země s nejlepším hodnocením v žebříčcích indexů měřících míru korupce v zemi. Naopak Bulharsko se pravidelně umísťuje na posledních příčkách žebříčků míry korupce a po vstupu do EU v roce 2007 si poslední příčku střídá společně s Rumunskem.

Indexy, které budou zahrnuty do analýzy, jsou index vnímání korupce CPI, index Control of Corruption, který je jednou ze složek indexu WGI a index Freedom from Corruption, který je jednou z oblastí indexu IEF. Důvodem pro volbu těchto indexů je skutečnost, že se každý řadí do jiné skupiny měření a tím jsou založeny na odlišném způsobu kalkulace a zdrojích dat. Dalším faktorem výběru těchto indexů je snadná dostupnost. Všechny výše zmíněné indexy jsou přístupné pro značnou časovou řadu, což je velmi důležité pro samotnou analýzu a komparaci. Tato vlastnost není vlastní všem existujícím indexům, které se problematikou korupce zabývají, jak vyplynulo z předchozí kapitoly.

4.1 Analýza a komparace zemí dle indexu CPI

Index CPI je jedním z nejvýznamnějších indexů současné doby, který zprostředkovává vnímání korupce v zemi. Veškeré podklady k analýze indexu CPI byly získány z ročních zpráv vydaných Transparency International. V následující části budou země podrobeny analýze a komparaci v časovém období od roku 2005 do roku 2015. Jak již bylo zmíněno v předchozí kapitole, index CPI nabýval do roku 2011 intervalu (0; 10), od roku 2012 byl převeden na interval (0; 100). Pro potřeby analýzy tak bylo nutné sjednotit použitá data a převést je na společnou stupnici. Z tohoto důvodu byla data období let 2005 – 2011 převedena na aktuální stupnici vynásobením deseti. Získané hodnoty pro uvedené grafy jsou uvedeny v příloze G.

4.1.1 Analýza indexu CPI v ČR

Vývoj indexu CPI je v České republice kolísavý a jeho hodnota se pohybuje v rozmezí 40 až 60 bodů. Od roku 2005 do roku 2008 byl zaznamenán mírný růst hodnoty indexu, což znamená, že se vnímání korupce zlepšovalo. Před vstupem ČR do EU v roce 2002 měla vláda

Vladimíra Špidly za úkol zabezpečit dodržení Maastrichtských kritérií (kritérium cenové stability, dlouhodobých úrokových sazeb, kurzové stability a udržitelnosti veřejných financí), která byla „vstupenkou“ mezi země Evropské unie. ČR se podařilo splnit všechna kritéria a v roce 2004 se stala členem EU. Ovšem v tomto roce musela současná vláda podat demisi, jelikož vládnoucí strana absolutně propadla ve volbách do Evropského parlamentu. K moci se následně dostala vláda Stanislava Grosse, která neměla dlouhého trvání z důvodu korupční aféry ze strany samotného premiéra Stanislava Grosse. Gross byl nucen v roce 2005 podat demisi kvůli jeho nejasným majetkovým poměrům. V roce 2007 a 2008 hodnota CPI dosáhla 52 bodů, kdy se v roce 2007 ČR řadila v celosvětovém srovnání na 41. příčku, ale v roce 2008 klesla na 45. příčku. V období od roku 2006 do roku 2009 byla u moci vláda Mirka Topolánka, bohužel za tohoto období se vnímání korupce v ČR značně zhoršilo. Této vládě byla vždy vyslovena nedůvěra v důsledku velkého množství zjištěných korupčních afér, jako byly machinace při zadávání veřejných soutěží, různá netransparentní financování, spory o regulérnost soutěže Národní knihovny na Letné (Chobotnice od arch. Kaplického) atd.

Od roku 2008 do roku 2011 hodnoty CPI klesly z 52 bodů na 44 bodů a ČR se propadla na 57 příčku. *„Index jednoznačně potvrzuje, že korupce je v Česku zásadním problémem společnosti, podkopává nezávislé fungování institucí, efektivitu veřejných investic, férové podnikatelské prostředí a důvěru veřejnost v režim. Nejhorší je, že se trend zhoršuje a Česko je v tomto ukazateli na chvostu vyspělých zemí,“* komentuje žebříček CPI 2011 David Ondráčka, ředitel Transparency International – Česká republika (TIC). [32]

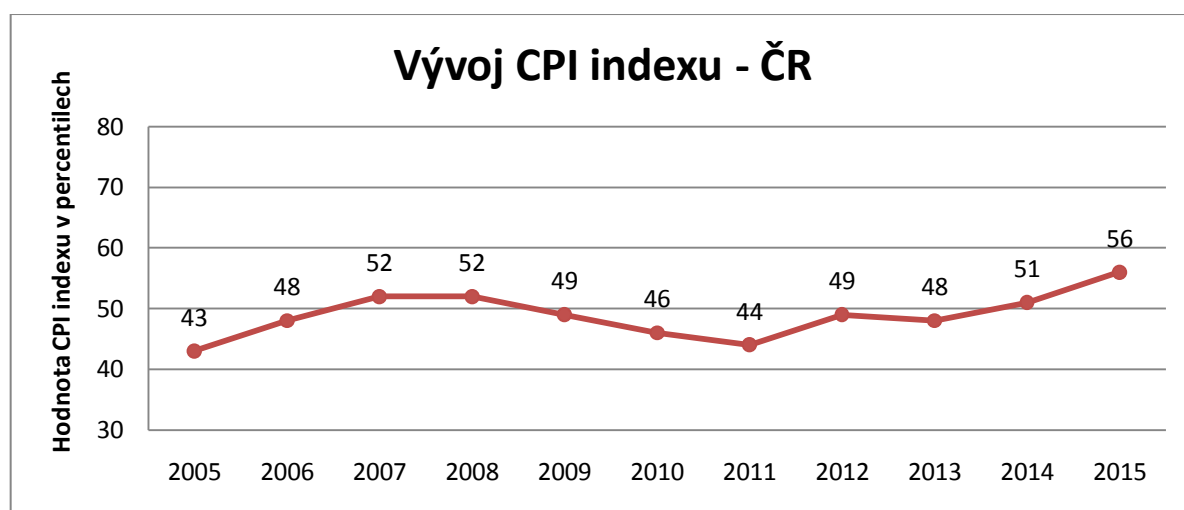
V roce 2011 se vnímání korupce začalo mírně zlepšilo, avšak v roce 2012 znovu došlo k poklesu, který se prohloubil i v roce 2013. Příčinou bylo pravděpodobně to, že se v roce 2013 dostala na povrch vůbec jedna z největších politických afér novodobé historie ČR, která má jisté dozvuky i letošním roce 2016. U moci byla vláda Petra Nečase a jednalo se o kauzu Jany Nagyové, která působila jako vrchní ředitelka kabinetu premiéra. Útvar pro odhalování organizovaného zločinu ji dle důkazů obvinil z korupce a zneužití pravomoci úřední osoby. V důsledku této aféry bylo obviněno dalších 8 lidí a Petr Nečas byl nucen rezignovat na funkci předsedy vlády.

V ČR je velký problém s uplatněním protikorupčních opatření, na která předně upozorňuje samotná TI. *„Není divu, že umístění České republiky zejména v porovnání s ostatními evropskými zeměmi není příliš lichotivé. Je to dáno neschopností dotáhnout do konce klíčová protikorupční opatření, na která TI dlouhodobě upozorňuje. Pokud chce budoucí vláda s korupcí účinně bojovat, musí mít jasně vymezenou koncepci a priority. Hlavní pozornost*

musí být soustředěna na depolitizaci státní správy, na transparentní financování politických stran a na zákonné záruky nezávislého vyšetřování závažné korupce. Bez těchto systémových změn nelze očekávat výraznější zlepšení.“ dodává Radka Pavlišová komentář k vývoji CPI v roce 2013. [32]

V rámci celosvětového srovnání se od roku 2013 ČR v indexu vnímání korupce začala postupně posouvat v žebříčku výš. Hodnota CPI v roce 2014 činila 51 bodů a v roce 2015 dokonce 56 bodů, což je dosavadní maximum od roku 1995. Tuto skutečnost je velmi kladně hodnocena jak TI, tak i vedením NKÚ. Právě práce NKÚ v poslední době významně napomohla, díky získanému množství dat z informačních systémů veřejné správy, ke zmenšování prostoru pro korupční praktiky.

V porovnání se zeměmi EU se v roce 2015 ČR drží stále daleko od průměru zemí, který má hodnotu 65 bodů. Nicméně se ČR posunula v tomto roce na 37. Příklad celosvětového žebříčku, což je pro Českou republiku velký posun a nejlepší hodnocení od roku 2011, což je patrné z Obrázku 4. Nastolený trend vývoje hodnocení je pro ČR velmi pozitivní a na stránkách TI se lze dočíst, že se ČR stala v roce 2015 „skokanem roku“. Tato změna je reakcí veřejnosti na současný stav boje s korupcí. V letech 2012 až 2015 bylo odhaleno mnoho korupčních afér, jako byly kauzy Davida Ratha (zadržení pro podezření z přijetí úplatku v podobě asi 7 mil. Kč), nákup armádní letounů CASA (trestní stíhání Vlasty Parkanové za zneužití pravomoci veřejného činitele k ovlivnění veřejné zakázky – nadhodnocení cen letounů o 658 mil. Kč) či hospodaření pražské Nemocnice Na Homolce (bývalý ředitel Vladimír Dbalý byl obviněn z přijetí úplatku a podplácení, čímž vznikly škody okolo 10 mil. Kč).

Obrázek 4: Vývoj CPI indexu v ČR

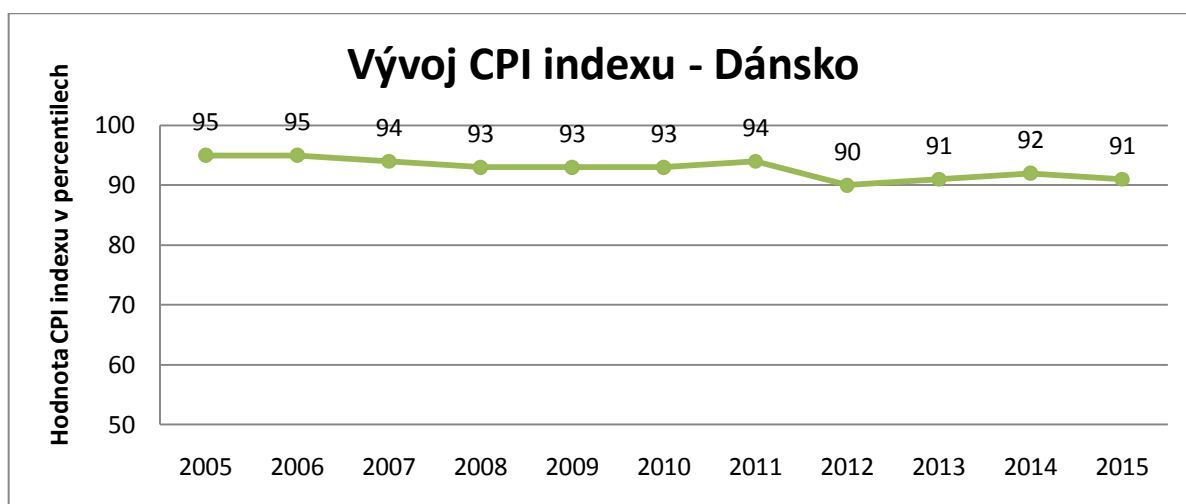
Zdroj: Vlastní zpracování dle [30]

4.1.2 Analýza indexu CPI v Dánsku

Dánsko se v celosvětovém žebříčku CPI každoročně umisťuje do první desítky těch nejméně zkorumpovaných zemí. Ve většině případů se Dánsko zařadilo dokonce mezi první 3 země s hodnotou indexu CPI okolo 90 bodů. Spolu s Dánskem vrcholu žebříčku vládnou především Severské státy (Finsko, Norsko a Švédsko) a Nový Zéland.

Ve srovnání se zeměmi EU se Dánsko dokonce předkládá jako vzor ostatním zemím, které mají výrazný problém v oblasti korupce. Dánsko má dobře vyvinutý systém právních předpisů, prosazování práva a soudních orgánů pro řešení případů korupce i přesto, že nemá vytvořenou vlastní vnitrostátní protikorupční strategii. Největší nedostatky v boji s korupcí má Dánsko ve stávajících předpisech týkajících se *transparentnosti financování politických stran*. Právní úprava totiž nezahrnuje žádná omezení pro dary ze zahraničí, dary od právnických osob nebo anonymních dárců a dále není omezena ani částka, kterou lze darovat. *V oblasti podnikání* má Dánsko nedostatečná opatření v rámci zahraničního úplatkářství, která se podílejí na poškození státu (pomocí nepotismu či zpronevěry). Mezi nejvýznamnější korupční čin posledních let lze zařadit například případ Steina Baggera. Dánský podnikatel, který provedl milionové podvody pomocí fiktivních společností, které prodávaly neexistující hardwarové a softwarové balíčky. Dále jeho firma IT Factory získávala leasingové smlouvy na financování falešných nákupů. [33][7]

V celosvětovém srovnání Dánsko v letech 2005 a 2006 obsadilo 4. příčku v žebříčku indexu CPI a v dalších letech se již umisťovalo pouze na první nebo druhé pozici. Na Obrázku 5 je zřejmý mírný pokles hodnoty indexu CPI, ale v celkovém hodnocení klesaly hodnoty i ostatním státům, takže se pozice Dánska nezhoršovala. Ve zkoumaném období 2005 až 2015 se hodnoty indexu nesnížily pod 90 bodů.

Obrázek 5: Vývoj CPI indexu v Dánsku

Zdroj: Vlastní zpracování dle [30]

4.1.3 Analýza indexu CPI v Bulharsku

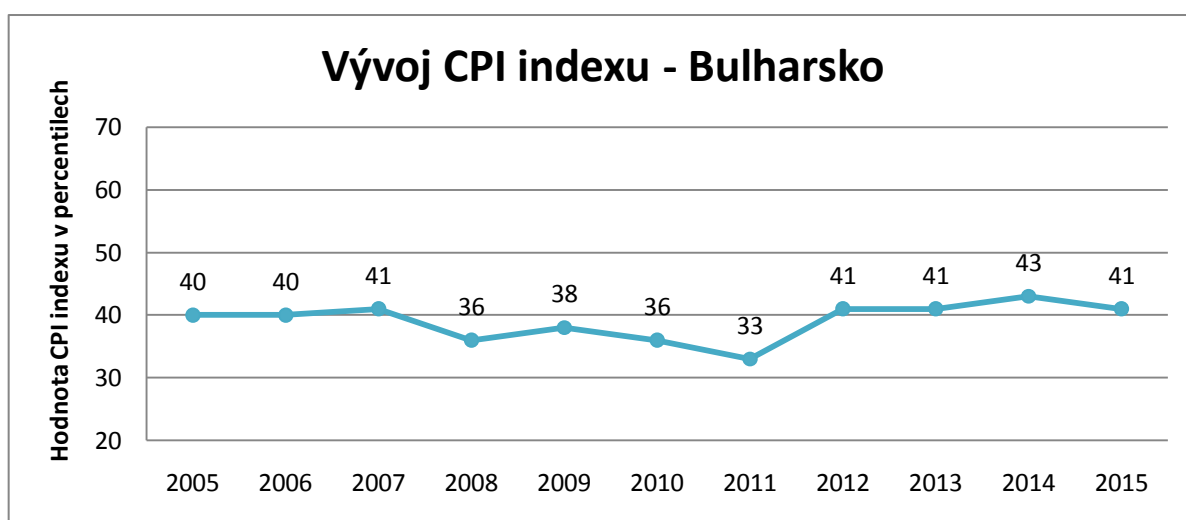
Bulharsko každoročně obsazuje poslední pozice v žebříčku hodnocení zemí EU dle indexu CPI. Bulharsko má velký problém na poli korupce z důvodu netransparentnosti hlasování a většina obyvatel státu nedůvěřuje své vládě. K volbám se pravidelně dostavuje sotva 50 % obyvatel. V roce 2013 v den parlamentních voleb TI Bulharska obdržela více než 230 zpráv o volebním pochybení (14 hlášení o „koupi“ hlasů, 56 hlášení o zastrašování voličů, 37 hlášení o předvolební agitaci v blízkosti volebních místností a dalších 132 hlášení o závažných administrativních závadách). V roce 2012 probíhaly protesty a demonstrace u Parlamentu kvůli zatčení jednoho umělce, který na protest proti korupci hodil rajče právě na sídlo Parlamentu Bulharska.

Bulharské politické strany by měly jednat velmi rychle a dospět k obnovení víry v jejich práci. Bulharská TI vydala Integrovaný program, ve kterém se politické strany zavazují k informačním kampaním proti kupování hlasů a jejich manipulaci. Politici se také zavázali k větší transparentnosti a také k tomu, aby zvolené úřady po volbách prosazovaly a plnily předvolební sliby. Ve zprávě EU z roku 2012 bylo Bulharsko vyzváno k přísnějším sankcím za každé porušení zákona např. o střetu zájmů, aby byla eliminována korupce a aby bylo snazší odhalit nedovolené obohacování jednotlivců či skupin. [31]

V rámci celosvětového srovnání se Bulharsko určitě nevyskytuje mezi nejvíce zkorumpovanými zeměmi, jako např. Somálsko, které nedosahuje ani 10 bodů. Hodnoty CPI se dlouhodobě pohybují na hranici 30 až 45 bodů. Od roku 2005 do 2011 Bulharsko zaznamenávalo snižování hodnoty CPI, kromě roku 2005 a 2006, kdy byla stagnace na 40

a 41 bodech. V roce 2011 Bulharsko dosáhlo pouze 33 bodů a kleslo až na 86. místo, což mělo za následky tlak ze strany samotné EU k tomu, aby v zemi došlo k výrazné změně především v politických sférách. Od roku 2012 si Bulharsko udržuje hodnoty indexu na hranici 40 bodů a umisťuje okolo 70. místa.

Ve srovnání se zeměmi EU se Bulharsko drží posledních příček společně se zeměmi, jako jsou Itálie, Rumunsko nebo Řecko. Pro rok 2015 získalo nelichotivou poslední příčku, což má k průměru EU, který činí 65 bodů. Celkový vývoj indexu CPI v Bulharsku je zobrazen na Obrázku 6.

Obrázek 6: Vývoj CPI indexu v Bulharsku

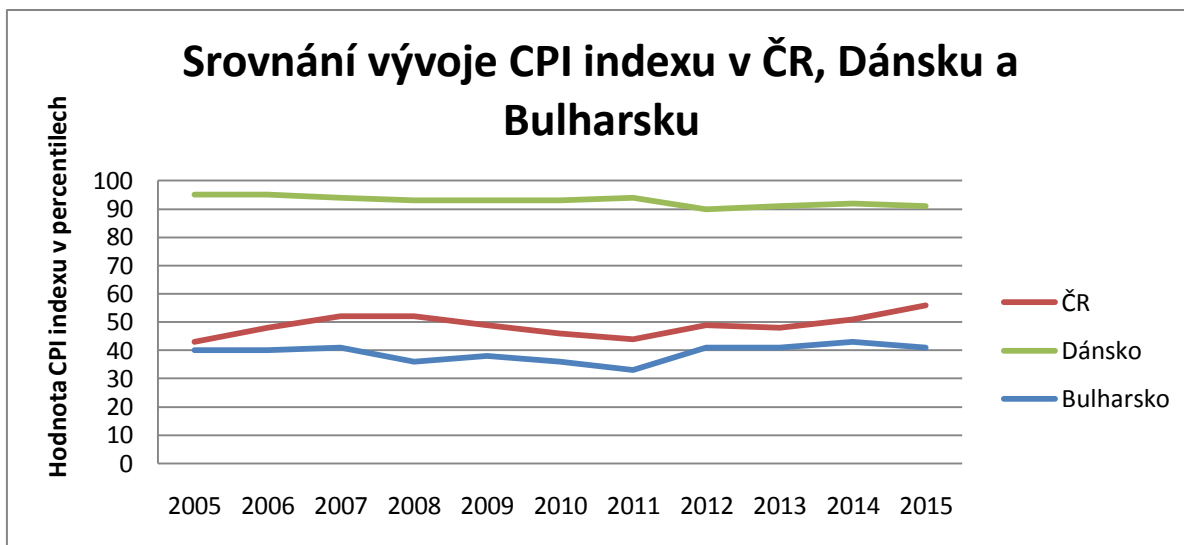
Zdroj: Vlastní zpracování dle [30]

4.1.4 Komparace zvolených zemí dle indexu CPI

Dánsko je jednou z nejlépe hodnocených zemí v oblasti boje proti korupci, naopak Bulharsko se pravidelně zařazuje na poslední příčky. Z geografického hlediska jsou tyto země rozdílné, jelikož Bulharsko je dvakrát větší než Dánsko, které má ale mnohem větší hustotu zalidnění podobnou spíše České republice. Malé zalidnění v Bulharsku je dáno mimo jiné také zdejší politickou situací a celkovou nespokojeností místních obyvatel. Až třetina bulharských občanů žije v zahraničí, kde mají lepší podmínky pro své podnikání a mohou tak žít na vyšší životní úrovni.

Pokud dojde k porovnání České republiky s těmito zeměmi, je zřejmé dle Obrázku 7, že se svým vývojem blíží spíše Bulharsku. Důvodem může být podobný politicko-historického vývoj. Bulharsko stejně jako Česká republika bylo za druhé světové války obsazeno Německem a po osvobození zde byl nastolen komunistický režim. Obě země se tedy řadí k zemím s tranzitivními ekonomikami, které se postupem času přeměňují z nastoleného

režimu na země s demokratickými vládami. Podstatný rozdíl těchto zemí je v tom, že se Česká republika řadí mezi vyspělé země s velmi prosperující ekonomikou, což je u Bulharska právě naopak. Bulharsko má velký problém se stále trvajícím vysokou inflací, proto je pro tento stát velmi obtížné přiblížit se vyspělým tržním ekonomikám. Co se týče ekonomické situace, tak se mezi vyspělé země řadí i Dánsko, které je velmi moderní jak v oblastech hospodářství, tak i v zemědělství či průmyslu. V Dánsku je udržována velmi vysoká životní úroveň a stát se díky svému vládnímu systému stará o jeho udržení.

Obrázek 7: Porovnání vývoje indexu CPI ve vybraných zemích

Zdroj: Vlastní zpracování dle [30]

4.2 Analýza a komparace zemí dle indexu Control of Corruption

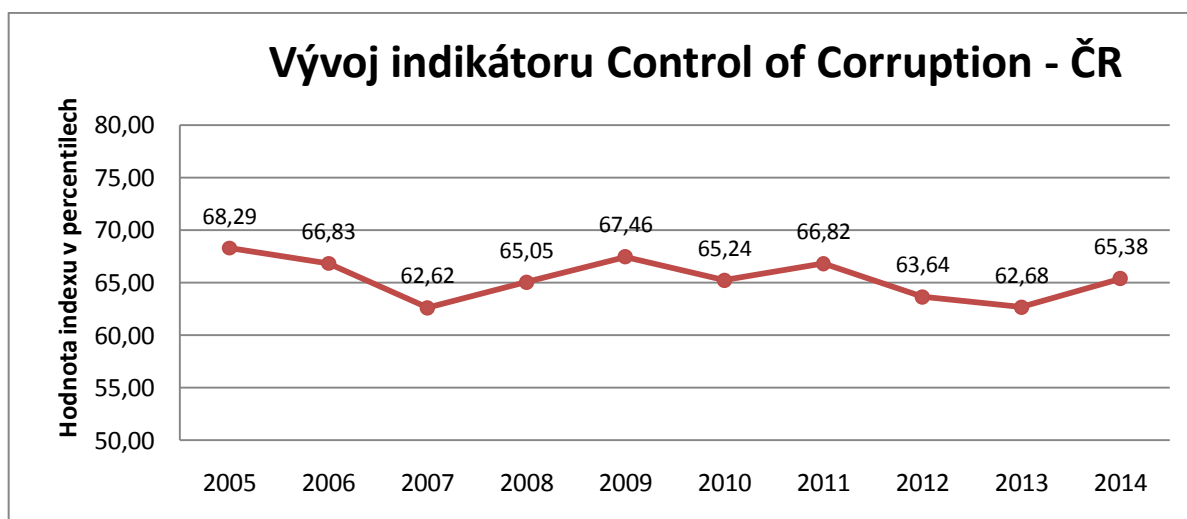
Indikátor Control of Corruption je subindexem metodiky WGI, který je důležitý pro expertní hodnocení v oblasti korupce. Indexy, které tvoří celý indikátor, nabývají hodnot od $\langle 0; 1 \rangle$. Index Control of Corruption po agregaci nabývá hodnot v intervalu $\langle 0; 100 \rangle$. Čím je hodnota vyšší, tím lépe si dané země ve zkoumané oblasti vedou. Index je analyzován od roku 2005 do roku 2014 z důvodu nedostupných dat pro rok 2015. Seznam všech ukazatelů, které se podílejí na kompletním indexu, je uveden v příloze D, kde je také znázorněn graf vývoje celkového indexu WGI. Hodnoty pro sestrojení grafů jsou součástí práce v příloze G.

4.2.1 Analýza indexu Control of Corruption v ČR

Hodnoty indexu Control of Corruption se pohybují okolo 65 bodů percentilu, což je oproti indexu CPI více. Index může nabývat těchto vyšších hodnot z důvodu toho, že jsou pro toto hodnocení použité i jiné zdroje než u indexu CPI. Například u hodnocení „Business

Enterprise Environment Survey“, které poskytuje data na úrovni podniků, ČR dosahuje velmi vysokých hodnot okolo 80 bodů. Toto šetření je založené na širokém spektru otázek ohledně podnikatelského prostředí a výkonnosti podniků, včetně obchodních vztahů s vládou, financování, transparentnosti plateb a v neposlední řadě korupčního jednání.

V roce 2007 hodnota indexu Control of Corruption klesla a to o 5,67 bodů, což představuje nejvýraznější zhoršení hodnocení země v rámci zmíněného indexu ve sledovaném období. Díky velkému zdroji dat používaných pro tento index tento skok nejspíše zapříčinilo horší hodnocení v oblasti mezinárodní konkurenceschopnosti od WEF, hodnocení od instituce Gallup International Association a také hodnocení od IMD World Competitiveness Center, která podobně jako GIA sestavuje hodnocení v oblasti konkurenceschopnosti. Česká republika od roku 2005 nepřekonalala hranici 70 bodů, které dosahovala např. v letech 1996, 1998 a 2003.

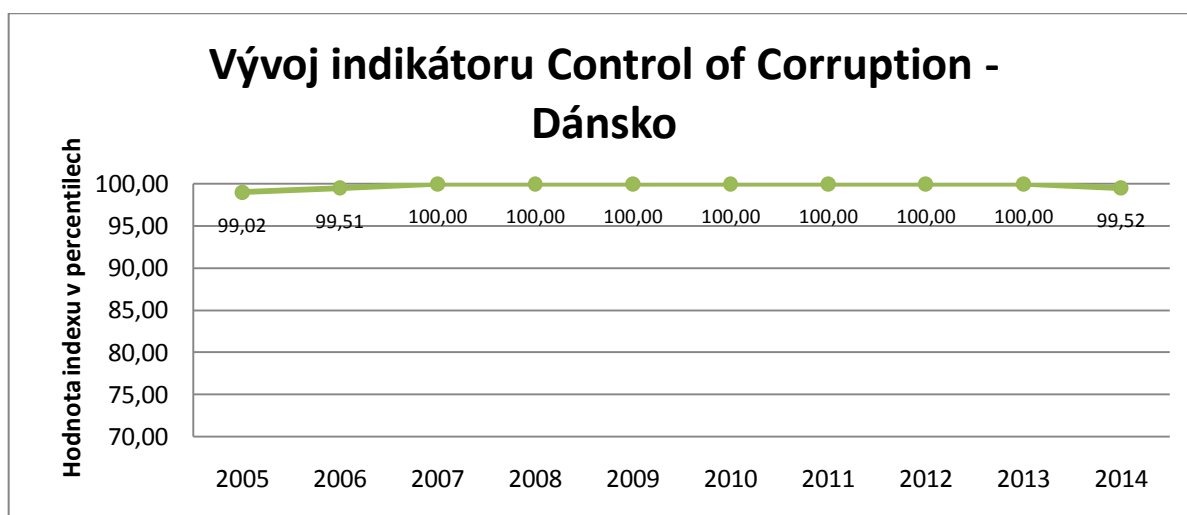

Obrázek 8: Vývoj indexu Control of Corruption v ČR

Zdroj: Vlastní zpracování dle [23]

4.2.2 Analýza indexu Control of Corruption v Dánsku

Hodnoty tohoto indikátoru se v Dánsku pohybují na nejvyšší možné hranici, stejně jako hodnocení indexu CPI. Dánsko nezaznamenalo od roku 2005 do roku 2014 horší hodnotu, než je 99 bodů. V letech 2007 až 2013 dokonce tato země dosáhla úplného maxima 100 bodů. Dánsko má velmi dobrý politický systém, pro který je nejdůležitější svoboda. Tento stát má statut demokratické parlamentní monarchie, kde je v čele monarcha s reprezentativní funkcí a stát je řízen zvolenou vládou. V současné době je premiérem Lars Løkke Rasmussen, který je současně lídrem liberální strany Venstre, která vyhrála Parlamentní volby v roce 2015. Dánsko se tedy řadí bezesporu mezi země, kde je korupce velmi úspěšně potlačována.

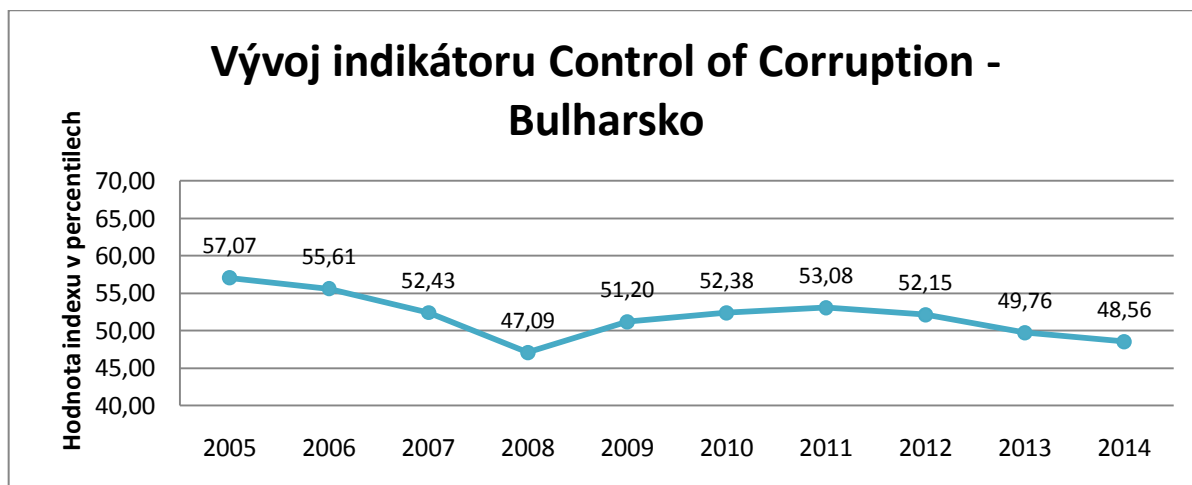

Obrázek 9: Vývoj indexu Control of Corruption v Dánsku

Zdroj: Vlastní zpracování dle [23]

4.2.3 Analýza indexu Control of Corruption v Bulharsku

Hodnoty indexu Control of Corruption se u Bulharska pohybují na hranici 50 bodů. Od roku 2005 až do roku 2008 hodnota indexu výrazně klesala. Bulharsko bylo v tomto období jedním z uchazečů o připojení k zemím Evropské unie, ale samotná EU komentovala situaci v Bulharsku jako znepokojivou a vyjádřila své obavy ohledně korupce a organizovaného zločinu. Vzhledem k obavám EU nastolila přísné vstupní požadavky, které zahrnovaly také uzavření části jaderné elektrárny Kozloduj. V roce 2007 konečně Bulharsko splnilo všechny podmínky a vstoupilo společně s Rumunskem do EU. Rok po vstupu, kdy EU poskytovala Bulharsku milionové dotace, bylo zjištěno, že tento stát nedodrží dohodu ohledně regulace korupce pro dotační program a veškerý příliv těchto transferů byl pozastaven. [31] Toto se mohlo projevit právě v indexu Control of Corruption, který v roce 2008 klesl o více jak 5 bodů. Každoročně Bulharsko získává velmi špatné hodnocení především od organizací Gallup International Association, The Institutional Database Profiles, které hodnotí celkovou politicko-hospodářskou situaci v dané zemi.

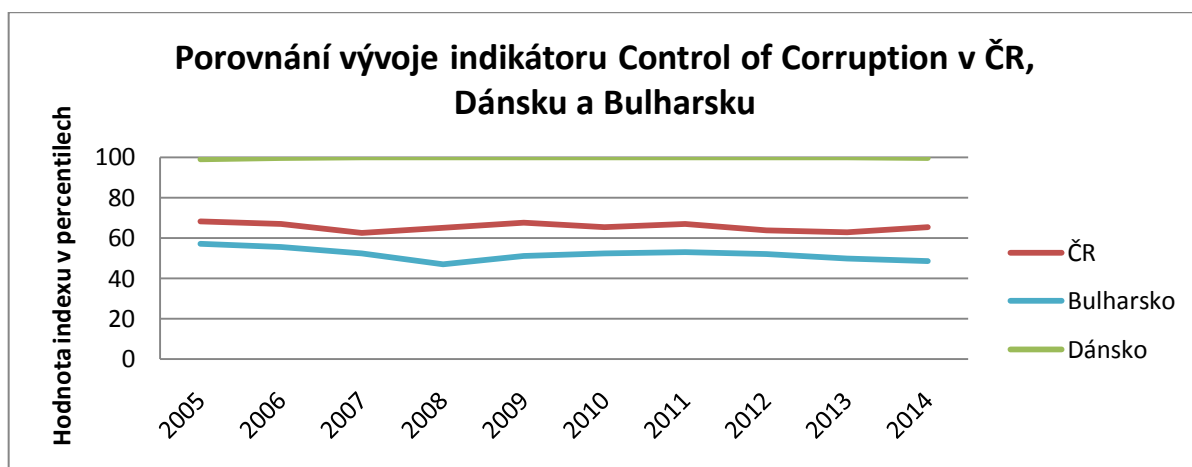
Obrázek 10: Vývoj indexu Control of Corruption v Bulharsku

Zdroj: Vlastní zpracování dle [23]

4.2.4 Komparace zvolených zemí dle indexu Control of Corruption

V případě indexu Control of Corruption Česká republika a Bulharsko dosahují mírně lepších výsledků, než u indexu CPI. Dánsko se v tomto měření dostává na absolutní hodnotu 100 bodů, kterých u CPI indexu nedosáhlo.

Česká republika společně s Bulharskem získává pravidelně horší hodnocení v rámci hodnocené konkurenceschopnosti indexu Control of Corruption, což mnohdy dorovnají hodnocením „Business Enterprise Environment Survey“, kde dosahují obě země hodnocení okolo 80 % až 90 %. Dánsko hodnocení „Business Enterprise Environment Survey“ nepodléhá a proto zde není možnost srovnání. Ve všech hodnoceních, která se agregují na výsledný index Control of Corruption, Dánsko získalo vždy více jak 80 % bodů. Na Obrázku 11 je znázorněn graf porovnání vývoje indexu Control of Corruption ve zkoumaných zemích.

Obrázek 11: Porovnání vývoje indexu Control of Corruption ve vybraných zemích

Zdroj: Vlastní zpracování dle [23]

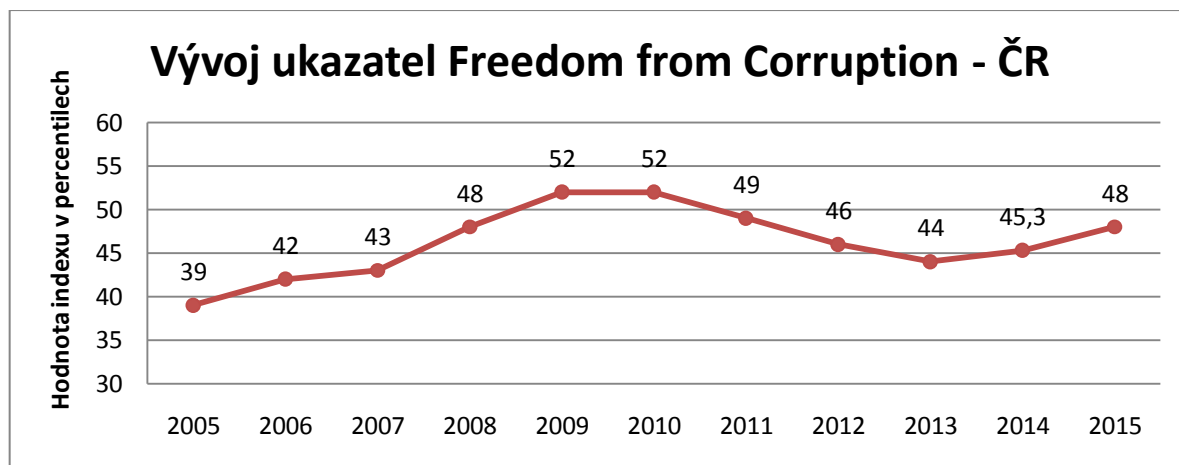
4.3 Analýza a komparace zemí dle indexu Freedom from Corruption

V této části bude provedena analýza ukazatele Freedom from Corruption v období 2005 až 2015, který je jedním z hlavních 10 ukazatelů celkového indexu IEF. Index nabývá hodnot v intervalu $(0; 100)$. V příloze H jsou k dispozici data potřebná k analýze indexu Freedom from Corruption ve vybraných zemích.

4.3.1 Analýza indexu Freedom from Corruption v ČR

Ačkoliv tento index vychází především z indexu CPI, jeho hodnota je většinou menší. Jedná se o odchylku v intervalu okolo 10 bodů. Hodnoty tohoto ukazatele se v ČR pohybují okolo 50 bodů, což je zřejmé z Obrázku 12. Horší hodnocení může být způsobeno tím, že je využíván menší počet zdrojů dat a největší váhu má již vytvoření složený index CPI a také fakt, že se jedná o data objektivní. V roce 2005 hodnota indexu činila 39 bodů a až do roku 2010 měla rostoucí tendenci. Od roku 2011 ukazatel začal mírně klesat, ale nikdy se nedostal pod hranici 43 bodů. V roce 2015 byla hodnota indexu Freedom from Corruption 48 bodů.

Co se týče *celkového hodnocení IEF*, ČR se drží na hranici okolo 70 bodů, jelikož dosahuje velmi dobrého hodnocení v oblastech fiskální a měnové svobody nebo také svobody obchodu. Index IEF pro rok 2016, který je složený z 10 hlavních ukazatelů, má hodnotu 73,2 bodů a díky tomu se v mezinárodním srovnání Česká republika umístila na 21. příčce s označením „více svobodná země“.

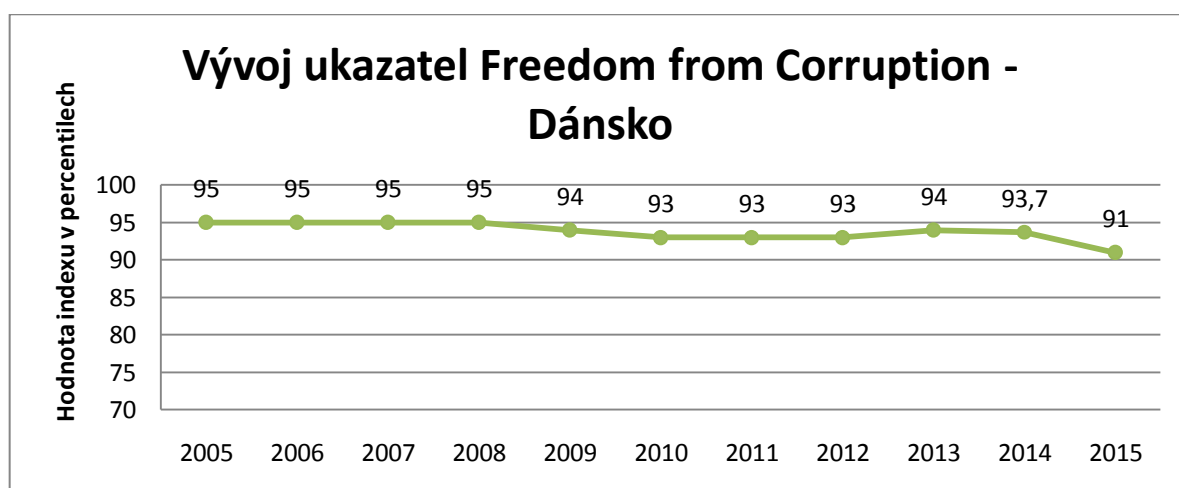
Obrázek 12: Vývoj indexu Freedom from Corruption v ČR

Zdroj: Vlastní zpracování dle [27]

4.3.2 Analýza indexu Freedom from Corruption v Dánsku

Dánsko znovu v oblasti měření korupce obsazuje první příčky a dosahuje velmi vysokých hodnot. Dánsko se od roku 2005 do roku 2015 drží na hranici 95 bodů. V roce 2010 hodnota indexu klesla na 93 bodů, která byla konstantní až do roku 2012. V posledním měření v roce 2015 hodnota indexu klesla na 91 bodů viz. Obrázek 13.

Ve srovnání s celkovým indexem IEF si v této oblasti vede Dánsko mnohem lépe. Celkový index totiž velmi špatně hodnotí vládní výdaje a fiskální svobodu. Vládní výdaje nedosahují ani 25 bodů z celkových 100, což bude zapříčiněno tím, že je Dánsko velmi aktivní v oblasti sociální politiky. Dánsko se nedrží na prvních příčkách, ale pravidelně se umisťuje do 20. místa. V roce 2016 bylo dosaženo celkového počtu bodů v hodnotě 75,3 a Dánsko se tak umístilo na 12. příčce v mezinárodním srovnání s označením „více svobodná země“.

Obrázek 13: Vývoj indexu Freedom from Corruption v Dánsku

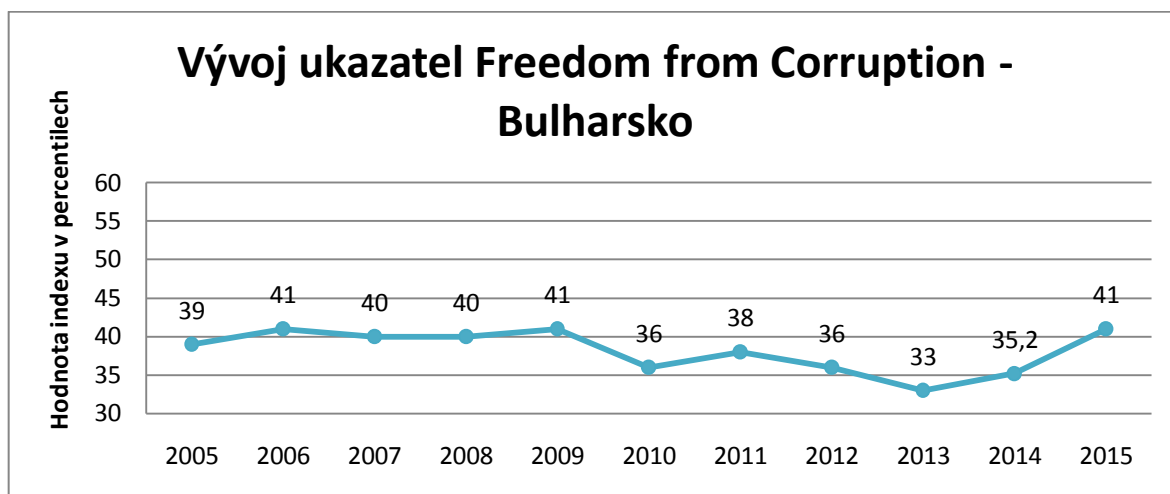
Zdroj: Vlastní zpracování dle [27]

4.3.3 Analýza indexu Freedom from Corruption v Bulharsku

Vývoj indexu se od roku 2005 pohybuje okolo hranice 40 bodů. Nejnižší hodnoty Bulharsko dosáhlo v roce 2013, kdy hodnota klesla na pouhých 33 bodů. I v tomto případě to byla nejspíše reakce na špatnou politickou situaci v zemi v důsledku netransparentních voleb. Od roku 2013 byl u indexu zaznamenán mírný růst, který se v roce 2015 zastavil na hodnotě 41 bodů. Celý vývoj indexu je znázorněn na Obrázku 14.

V celkovém hodnocení IEF se Bulharsko umisťuje každoročně lépe. Dosahuje hodnot okolo 65 bodů a to díky hodnoceným oblastem jako je fiskální svoboda nebo svoboda obchodu, kdy se hodnoty těchto indexů pohybují okolo 90 bodů. V roce 2016 Bulharsko

v celkovém hodnocení IEF obsadilo 60. příčku s 65,9 body s označením „mírně svobodná země“.

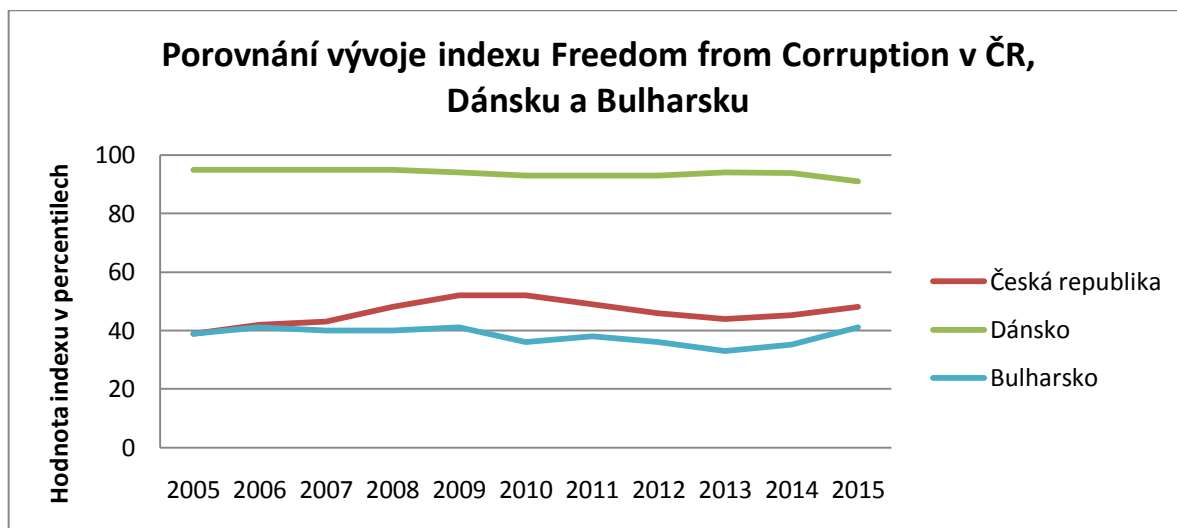
Obrázek 14: Vývoj indexu Freedom from Corruption v Bulharsku

Zdroj: Vlastní zpracování dle [27]

4.3.4 Komparace zvolených zemí dle indexu Freedom from Corruption

Dánsko se stejně jako u indexu CPI a Control of Corruption řadí mezi země s nejvyšší dosaženou hodnotou. Bulharsko je stále mezi zeměmi EU řazeno mezi nejhůře hodnocené země. V ČR je situace o trochu lepší než v Bulharsku, ovšem Dánsku je stále velmi daleko, což je patrné z Obrázku 15. V tomto měření se ČR oproti indexu CPI mnohem více blíží průměru EU, který se pohybuje okolo 60 bodů. Celosvětový průměr činí asi 40 bodů, takže v celosvětovém měřítku ČR dosahuje nadprůměrného výsledku a Bulharsko se alespoň drží okolo tohoto průměru.

V celkovém hodnocení indexu IEF ČR každoročně dosahuje velmi podobných hodnot, jako Dánsko. Nejsilnějšími oblastmi ČR pro mezinárodní srovnání jsou bezesporu měnová svoboda a svoboda obchodu, naopak nejslabší hodnocená oblast jsou vládní výdaje, které např. v roce 2005 dosáhly pouhých 15,1 bodů, avšak o deset let později hodnota indexu stoupla na průměrných 47,3 bodů. Nejslabší hodnocená oblast celkového indexu IEF v Bulharsku se týká vlastnických práv, kde index dosahuje maximální hodnoty 30 bodů. V příloze F jsou přiloženy grafy srovnání těchto zemí, jak celosvětově, tak i v rámci EU v oblasti Freedom of Corruption a také v celkovém hodnocení indexu IEF.

Obrázek 15: Porovnání vývoje indexu Freedom from Corruption ve vybraných zemích

Zdroj: Vlastní zpracování dle [27]

4.4 Komparace Indexů CPI, Control of Corruption a Freedom from Corruption

V této části bude provedena komparace výsledků indexů pro jednotlivé země. Tato analýza bude uskutečněna na základě korelace pomocí Pearsonova korelačního koeficientu, jehož vzorec pro výpočet je uveden níže (2). Koeficient je v práci použit z důvodu zjištění vzájemného lineárního vztahu dvou veličin, v tomto případě vzájemného vztahu dvou zvolených indexů v dané zemi. Vstupní podmínky pro použití tohoto koeficientu byly splněny, jelikož je předpokládán lineární vztah obou veličin.

S ohledem na skutečnost, že se zvolené indexy zaměřují zcela na kvantifikaci míry korupce v zemi, lze očekávat, že využitím libovolného indexu dosáhnou vybrané země obdobného hodnocení v rámci svých žebříčků. Cílem následující kapitoly je ověření shody výsledků zvolených indikátorů. Veškeré potřebné podklady pro tuto analýzu jsou uvedeny v příloze F až H.

$$r = \frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})(y_i - \bar{y})}{\sqrt{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2 \sum_{i=1}^n (y_i - \bar{y})^2}}$$

(2)

kde: \bar{x} je aritmetický průměr prvních měření

\bar{y} je aritmetický průměr druhých měření

Analýza a komparace byla provedena na indexech CPI, Control of Corruption a Freedom from Corruption pro období 2005 až 2014. Hodnoty korelačního koeficientu se pohybují v intervalu $(-1; +1)$, avšak v následujícím měření nedosáhla hraničních hodnot v daném intervalu žádná země. Hodnota -1 označuje silnou nepřímou (negativní) závislost, kdy jedna sledovaná veličina klesá a druhá naopak roste. Pokud korelační koeficient dosáhne hodnoty $+1$, je mezi veličinami silná přímá (pozitivní) závislost. Silná přímá závislost je stav, kdy obě měřené veličiny současně rostou nebo klesají. V Tabulce 2 je uvedeno rozdělení všech závislostí dle dosažené hodnoty: [1]

Tabulka 2: Rozdělení závislostí dle dosažené hodnoty korelačního koeficientu

$ r =0$	(lineární) korelační nezávislost
$ r <0,3$	nízký stupeň korelační závislosti
$0,3\leq r <0,5$	mírný stupeň korelační závislosti
$0,5\leq r <0,7$	střední stupeň korelační závislosti
$0,7\leq r <0,9$	vysoký stupeň korelační závislosti
$0,9\leq r <1$	velmi vysoký stupeň korelační závislosti
$ r =1$	matematická/funkční závislost

Zdroj: Vlastní zpracování dle [1]

Pro případ České republiky je nejsilnější závislost prokázána u indexu CPI a Control of Corruption, kde korelační koeficient nabývá hodnoty $-0,580$, což poukazuje na střední nepřímou závislost, kdy jeden index klesá a druhý má spíše rostoucí tendenci a naopak. Příčinou zjištěné závislosti může být pravděpodobně rozdílný soubor dat, který indexy využívají pro celkové hodnocení. U ostatních indexů se jedná o zanedbatelnou závislost z důvodu hodnot blížících se k 0 , což je znázorněno v Tabulce 3.

Tabulka 3: Koeficienty korelace - Česká republika

Česká republika			
KORELAČNÍ KOEFICIENT	Index CPI	Index Control of Corruption	Index Freedom from Corruption
Index CPI	1,000	-0,580	0,091
Index Control of Corruption	-0,580	1,000	0,037
Index Freedom from Corruption	0,091	0,037	1,000

Zdroj: Vlastní zpracování

U Dánska jsou zjištěné korelační koeficienty více závislé než na případě ČR. Index CPI má v tomto případě mírnou nepřímou závislost s indexem Control of Corruption, kdy koeficient nabývá hodnoty -0,489 a střední přímou závislost s indexem Freedom from Corruption, kdy hodnota nabývá hodnoty 0,562. Přímá závislost může být způsobena tím, že index Freedom from Corruption vychází především z indexu CPI a oba se pohybují přibližně na stejných hodnotách. Mírná nepřímá závislost je prokázána i u indexu Control of Corruption a indexu Freedom from Corruption. Hodnoty korelačních koeficientů jsou přiloženy v Tabulce 4.

Tabulka 4: Koeficienty korelace - Dánsko

Dánsko			
KORELAČNÍ KOEFICIENT	Index CPI	Index Control of Corruption	Index Freedom from Corruption
Index CPI	1,000	-0,489	0,562
Index Control of Corruption	-0,489	1,000	-0,437
Index Freedom from Corruption	0,562	-0,437	1,000

Zdroj: Vlastní zpracování

Pro Bulharsko je prokázána závislost ještě více zanedbatelná než u ČR. Největší závislost vzniká mezi indexem Control of Corruption a indexem Freedom from Corruption, kde hodnota korelačního koeficientu dosahuje 0,326 klasifikována jako mírná přímá závislost. Další nízká, ale nepřímá závislost je u vztahu mezi indexem CPI a Indexem Freedom from Corruption. Korelační koeficient o hodnotě -0,007 pro indexy CPI a Control of Corruption je absolutně zanedbatelný a nevzniká zde žádná závislost.

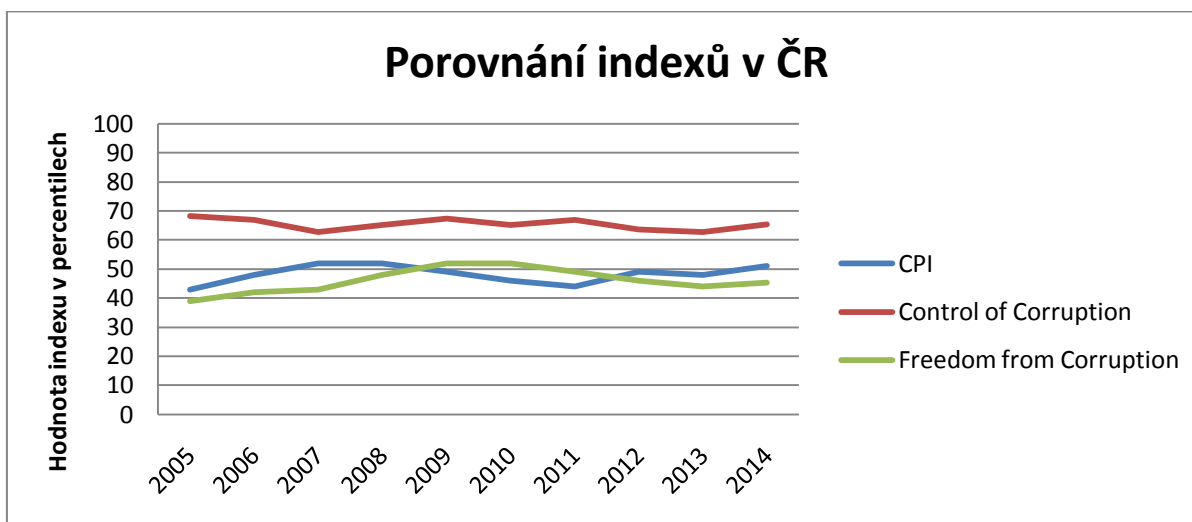
Tabulka 5: Koeficienty korelace - Bulharsko

Bulharsko			
KORELAČNÍ KOEFICIENT	Index CPI	Index Control of Corruption	Index Freedom from Corruption
Index CPI	1,000	-0,007	-0,267
Index Control of Corruption	-0,007	1,000	0,326
Index Freedom from Corruption	-0,267	0,326	1,000

Zdroj: Vlastní zpracování

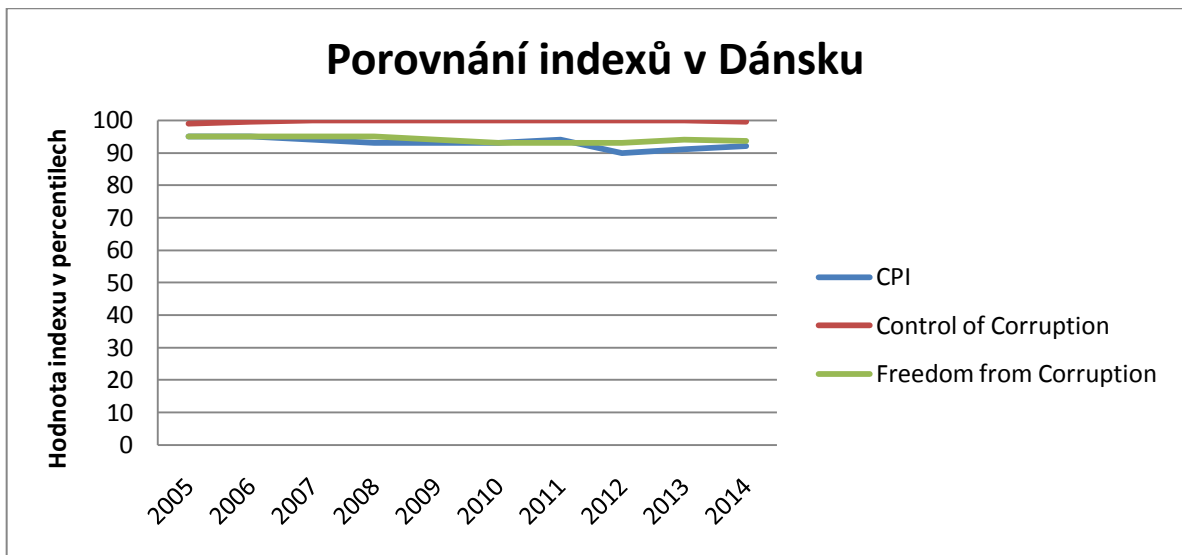
Komparace indexů pomocí korelačního koeficientu prokázala, že neexistuje silná přímá či nepřímá závislost mezi jednotlivými indexy. Pearsonův korelační koeficient hodnotí pouze vzájemný vztah náhodných veličin, a zda na sobě závisejí. Neposuzuje však kauzalitu, kdy by mohlo vzniknout tvrzení, že z důvodu růstu jednoho indexu (příčiny), druhý index bude růst nebo klesat (důsledek). Pro hodnocení míry korupce je zavádějící stanovit jakýkoliv závěr založený pouze na jednom indexu. Každý index používá odlišné zdroje dat, z kterých je následně vytvořen. Tyto zdroje mohou být stejné, ale ve většině případů se minimálně ve dvou až třech liší, čímž může být ovlivněn vývoj vytvořeného indexu. Je velmi důležité vědět, jaké zdroje dat jsou pro index použity, a následně se zaměřit na ten ukazatel, který hledaným parametrům nejvíce vyhovuje, anebo lze sledovat právě více ukazatelů pro dokreslení celé situace v oblasti vnímání a kontroly korupce.

Na Obrázcích 16 až 18 je znázorněno srovnání vývoje všech indexů pro každou zemi. Z vývoje indexů se lze domnívat, že podobnou rostoucí nebo klesající tendenci mají indexy Control of Corruption a Freedom from Corruption. Opačný růst či pokles mají ve vzájemném vztahu k indexu CPI. Jediná výjimka je u těchto indexů v Dánsku, kdy nám korelační analýza dokázala přímou závislost mezi indexem CPI a Freedom from Corruption a naopak nepřímou závislost u indexu Control of Corruption a Freedom from Corruption. Shoda výsledů indexu nebyla prokázána, jelikož nebyla tak silná, aby mohlo dojít k tvrzení, že existuje závislost mezi jednotlivými indexy.

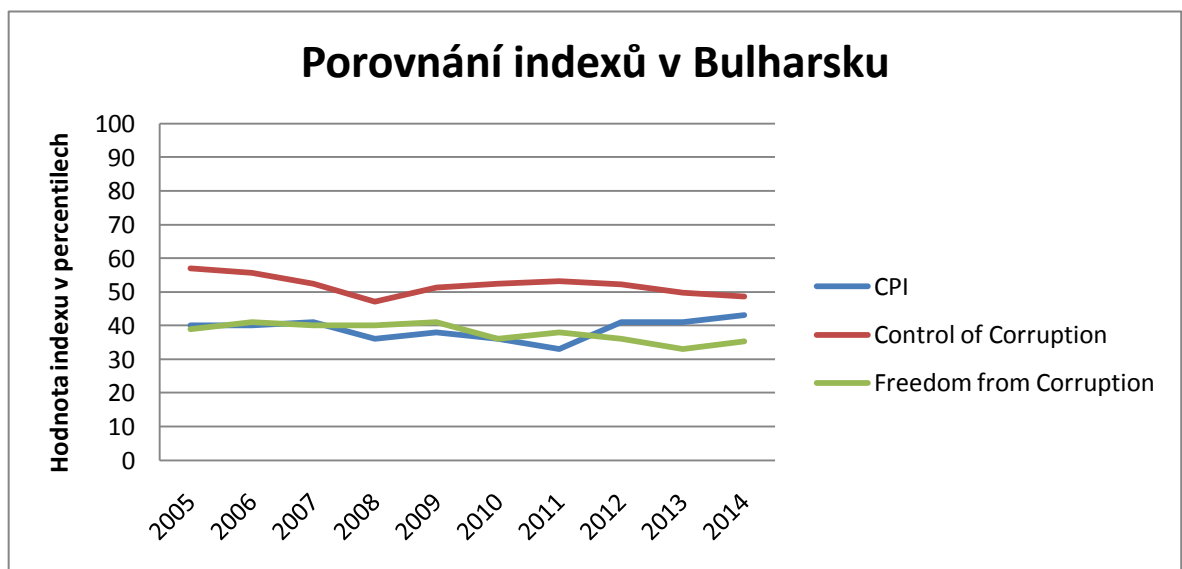
Obrázek 16: Porovnání indexů v ČR

Zdroj: Vlastní zpracování

Obrázek 17: Porovnání indexů v Dánsku

Zdroj: Vlastní zpracování

Obrázek 18: Porovnání indexů v Bulharsku

Zdroj: Vlastní zpracování

ZÁVĚR

Problematika korupce je celosvětově velmi závažné téma. O tento globální problém se zajímají různé instituce i samotné státy a snaží se o jeho eliminaci. Korupce a její následky jsou předmětem mnoha výzkumů a opatření, které provádí například mezinárodní organizace Transparency International a Světová banka. Tyto organizace se podílejí rovněž na tvorbě metod kvantifikace míry korupce a snaží se vydávat směrnice a protikorupční opatření, které by korupční praktiky omezily.

V současnosti je pravděpodobně nejznámějším indexem měřícím míru korupce index CPI, který je na světě asi nejvíce využíván pro různá mezinárodní srovnání. Další velmi využívaná metoda je metoda The Worldwide Governance Indicators, který zahrnuje hodnocení korupce v rámci svého subindexu Control of Corruption. Indexy jako V4, který byl vydán speciálně pro země Visegrádské čtyřky, či Index transformace, kde se zkoumá přechod původních socialistických zemí na země demokratické, jsou indexy specializované pro země s nějakým společným znakem. V předkládané bakalářské práci byl vytvořen stručný přehled stávajících metod kvantifikace korupce v zemi, včetně charakteristiky a konstrukce zmíněných metod. Společným znakem zmiňovaných přístupů je jejich snaha o kvantifikaci stejného jevu, tedy korupce. Rovněž bylo zjištěno, že řada metod využívá podobných zdrojů. Autorka BP tedy předpokládala, že i výsledná hodnocení zemí se budou v rámci zvolených přístupů kvantifikace korupce shodovat.

V práci byla provedena analýza tří metod měření míry korupce u tří států patřících k zemím Evropské unie. Sledované země byly Česká republika, Dánsko a Bulharsko a sledované indexy byly: CPI, Control of Corruption a Freedom from Corruption. V rámci všech hodnocených indexů bylo prokázáno, že se Dánsko dlouhodobě drží na prvních příčkách žebříčků a naopak Bulharsko pravidelně obsazuje poslední příčky, co se kontroly a eliminace korupce týče. Česká republika se svými hodnotami blíží spíše k Bulharsku vzhledem k podobnému politicko-historickému vývoji. Obě země se po skončení druhé světové války transformovaly na země patřící k Východnímu bloku. Po revoluci byly ČR a Bulharsko zařazeny mezi země s tranzitivní ekonomikou, u kterých se sledoval vývoj přeměny na demokratické státy. Bulharsko má špatný politický systém, který neefektivně bojuje proti korupci a tím roste nespokojenost samotných obyvatel, kteří se raději uchylují k tomu, že se stěhují za prací a lepší životní úroveň do zahraničí. Evropská unie také považuje za jeden z největších problémů neschopnost Nejvyšší soudní rady chránit nezávislost a bezúhonnost soudnictví. V České republice je politický systém na lepší úrovni, avšak i zde je

vnímání korupce často ovlivněno korupčními skandály, které jsou odhaleny mezi vrcholovými politiky.

Pro zvolené země byla provedena komparace závislosti jednotlivých dvojic indexů. Tato komparace byla provedena na základě korelační analýzy pomocí Pearsonova korelačního koeficientu. V několika případech byla prokázána mírná přímá, ale i nepřímá závislost mezi výsledky různých dvojic indexů. Ovšem silná závislost nebyla prokázána ani u jedné dvojice. Přestože každý stát vykazuje určitou závislost mezi některými ze zvolených měřících metod, tato závislost je specifická právě pro jednu ze zemí a získané výsledky se tedy nedají aplikovat do obecné roviny, kde by se dalo říct, že na základě výsledků koeficientu korelace existuje přímá závislost mezi dvěma metodami pro všechny sledované země. Z komparace tedy vyplývá, že každý index je jedinečný a není vhodné při měření míry korupce spoléhat pouze na jeden. Pro objektivní změření míry korupce je velmi důležité využívat kvalitní a důvěryhodné zdroje, z kterých se následnou agregací vytvoří plnohodnotný index. Při hodnocení korupce v zemi je tudíž vždy vhodné srovnání více indexů, které se touto problematikou zabývají.

Závěrem lze dodat, že hodnocení míry korupce v České republice je v současné době velmi povzbuzující. Samotná Transparency International hodnotí rok 2015 jako rok plný dlouhodobých pozitivních změn, které vedly k tomu, že se ČR v tomto roce stala pomyslným „skokanem roku“ v celosvětovém hodnocení žebříčku CPI. Témata spojená s omezováním korupčních praktik by měla být „denním chlebem“ každé zvolené vlády, která by měla zajistit taková opatření, která by působila pozitivně při prevenci proti korupci.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] BISKUP, R. *Korelační a regresní analýza* [online]. České Budějovice 2008/2009 [cit. 2016-04-19]. <http://home.ef.jcu.cz/~birom/stat/prednasky/17.pdf>
- [2] CEVRO. *Korupce v České republice* [online]. [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: <http://www.cevro.cz/cs/194952-korupce-ceske-republice>
- [3] Český trestní zákoník. *Úplné znění* [online]. 2016 [cit. 2016-04-14]. Dostupné z: <http://www.trestnizakonik.cz/uplne-zneni>
- [4] DANČÁK, B., HLOUŠEK, V. a ŠIMÍČEK, V. *Korupce: projevy a potírání v České republice a Evropské unii*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2006, 309 s. ISBN 80-210-4062-9.
- [5] DAVID, V., NETT, A. *Korupce v právu mezinárodním, evropském a českém*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2007, ix, 345 s. Právo a společnost. ISBN 978-80-7179-562-9.
- [6] Evropská banka pro obnovu a rozvoj. *Quality of Governance Index* [online]. [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: <http://www.ebrd.com/what-we-do/economic-research-and-data/data/forecasts-macro-data-transition-indicators.html>
- [7] Evropská komise. *Zpráva o boji proti korupci v EU: Dánsko* [online]. 2014 [cit. 2016-04-14]. Dostupné z: <http://docplayer.cz/909869-Priloha-dansko-zpravy-o-boji-proti-korupci-v-eu.html>
- [8] Freedom House. *Freedom House* [online]. [cit. 2016-02-22]. Dostupné z: <https://freedomhouse.org/about-us>
- [9] Freedom house. *Index transformace* [online]. [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: [33] <https://freedomhouse.org/report/nations-transit-2015/methodology>
- [10] FRIČ, P. *Korupce na český způsob*. Vyd. 1. Praha: Nakladatelství G plus G, 1999, 302 s. Zde a nyní. ISBN 80-86103-26-9.
- [11] Gallup International Association [online]. [cit. 2016-02-22]. Dostupné z: http://www.wingia.com/en/who_we_are/history/
- [12] GRIVNA, T., SCHEINOST, M., ZOUBKOVÁ, I. *Kriminologie*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 536 s. ISBN 978-80-7478-614-3.
- [13] CHMELÍK, J., TOMICA, Z. *Korupce a úplatkářství*. Praha: Linde, 2011, 283 s. ISBN 978-80-7201-866-6.

- [14] KARLINS, R. Typology of Post-Communist Corruption. Problems of post-Communism. Controlling Corruption, Berkley: University of California Press, 1988; World Bank, 2000/26. Vol. 49, no. 4, July/August 2002, s. 22-32.
- [15] LAMBSDORFF, J. G. The Institutional Economics of Corruption and Reform: Theory, Evidence and Policy. Cambridge: Cambridge University Press, 2007. 286 s. ISBN 0-521-87275-8.
- [16] LAMBSDORFF, J. G., SCHULZE, G. G. What Can We Know About Corruption?. Jahrbücher f. Nationalökonomie u. Statistik (Lucius & Lucius, Stuttgart 2015) Bd. (Vol.) 235/2
- [17] Ministerstvo financí ČR. *Dopady korupce* [online]. [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: www.mfcr.cz
- [18] Ministerstvo vnitra ČR. *Boj proti korupci* [online]. 2016 [cit. 2016-03-15]. Dostupné z <http://www.mvcr.cz/boj-proti-korupci.aspx>
- [19] Ministerstvo zahraničních věcí. *Boj proti korupci* [online]. [cit. 2016-01-19]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/boj_proti_korupci/dokumenty.html
- [20] Ministerstvo zahraničních věcí. *Světové ekonomické fórum* [online]. [cit. 2016-02-22]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/mission.geneva/cz/odborne_organizace/svetove_ekonomicke_forum/index.html
- [21] NYE, J. S.: Corruption and Political Development: A Cost-Benefit Analysis in: American Political Science Review, vol. 61, 2/1967, str. 417 – 427
- [22] RYSKA, P. a PRŮŠA, J.. *Korupce: ekonomie vs. mýty*. Vyd. 1. Praha: Institut Václava Klause, 2013. Publikace (Institut Václava Klause). ISBN 978-80-87806-03-6.
- [23] Světová banka. [online]. 2016 [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: <http://www.worldbank.org/>
- [24] Světové ekonomické fórum. *WEF* [online]. [cit. 2016-02-22]. Dostupné z: <https://www.weforum.org/>
- [25] The Fraiser Institution. *The fraiser Institute* [online]. [cit. 2016-02-24]. Dostupné z: <https://www.fraserinstitute.org/>
- [26] The Heritage Foundation. *The Heritage Foundation* [online]. [cit. 2016-02-22]. Dostupné z: www.heritage.org

- [27] The Heritage Foundation. *Index of Economic Freedom* [online]. [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: <http://www.heritage.org/index/book/methodology>
- [28] The PRS Group, Inc. *International Risk Guide* [online]. [cit. 2016-01-19]. Dostupné z: <https://www.prsgroup.com/about-us/about-prs>
- [29] The World bank. *The Worldwide Governance Index* [online]. [cit. 2016-02-24]. Dostupné z: <http://info.worldbank.org/governance/wgi/index.aspx#home>
- [30] Transparency International. *Transparency International* [online]. [cit. 2016-01-19]. Dostupné z: www.transparency.org
- [31] Transparency International. *Bulgaria* [online]. 2016 [cit. 2016-02-24]. Dostupné z: http://www.transparency.org/news/feature/bulgaria_rock_bottom_election_turnout_exposes_accountability_failure_of_pol
- [32] Transparency International. *Česká republika* [online]. 2016 [cit. 2016-01-19]. Dostupné z: <http://www.transparency.cz/>
- [33] Transparency International. *Denmark* [online]. 2016 [cit. 2016-02-24]. Dostupné z: www.transparency.dk
- [34] Transparency international. *TI Source Book* [online]. [cit. 2016-02-24]. Dostupné z: <http://www.u4.no/recommended-reading/confronting-corruption-the-elements-of-a-national-integrity-system-ti-source-book/>
- [35] Transparency International. *Elements of a National Integrity System* [online]. [cit. 2016-02-24]. Dostupné z: <http://www.transparency.org.nz/docs/2000/Elements-of-a-National-Integrity-System.pdf>
- [36] Úřad vlády České republiky. *PROGRAM PRO PODPORU BOJE S KORUPCÍ:* [online]. Praha, 2013, 61 str. [cit. 2016-04-14]. Dostupné z: <http://www.korupce.cz/assets/protikorupcni-strategie-vlady/na-leta-2013-2014/2a---Program-na-podporu-boje-s-korupci-ze-dne-6--kvetna-2013.pdf>
- [37] VOLEJNÍKOVÁ, J. *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. Praha: Profess Consulting, 2007, 390 s. Cesta k finanční svobodě. ISBN 978-80-7259-055-1.
- [38] VYMĚTAL, P. *Náklady a důsledky korupce* [online]. Praha 2 [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: https://www.vsem.cz/data/data/ces-soubory/konference-seminare/gf_VymetalOstrava.pdf. Centrum ekonomických studií VŠEM.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A: Seznam otázek pro sestavení QCB v roce 2013 zveřejněný Transparency International

Příloha B: Pořadí zemí v žebříčku hodnocení BPI indexu pro rok 2011

Příloha C: Žebříček CPI pro EU od Transparency International pro rok 2015

Příloha D: Oficiální graf vývoje indexu WGI včetně složení pro Českou republiku, Dánsko a Bulharsko

Příloha E: Graf srovnání zvolených zemí celosvětově i v rámci EU v žebříčku indexu Freedom of Corruption a také v celkovém hodnocení indexu IEF

Příloha F: Hodnoty pro korelační analýzu index CPI od Transparency International

Příloha G: Hodnoty pro korelační analýzu index Control of Corruption od WB

Příloha H: Hodnoty pro korelační analýzu index Freedom from Corruption od The Herritage Foundation

Příloha A: Seznam otázek pro sestavení GCB v roce 2013 zveřejněný Transparency International

Globální barometr korupce 2013	
_Q1	Jak se v posledních dvou letech změnila míra korupce v zemi?
_Q2	Do jaké míry si myslíte, že je korupce problémem veřejné správy v zemi?
_Q3	Jak moc jsou důležité osobní kontakty v jednání s veřejným sektorem k tomu, aby se řešené věci pohnuly z místa
_Q4	Existují ve Vaší vládě „velcí“ aktéři, kteří si prosazují své vlastní (osobní)zájmy?
_Q5	Jak efektivní si myslíte, že je Vaše vláda v boji proti korupci?
_Q6	Vnímání korupce napříč institucemi.
_Q7	Poskytli jste úplatek někomu v posledních 12 měsících?
_Q8	Jaký byl nejčastější důvod k tomu, abyste poskytli úplatek?
_Q9	Mohou obyčejní lidé vnímat rozdíly v boji proti korupci?
_Q10	Jste ochotní se zapojit do boje proti korupci?
_Q11	Hlášení korupce.
_Q12	Odmítnutí zaplacení úplatku.

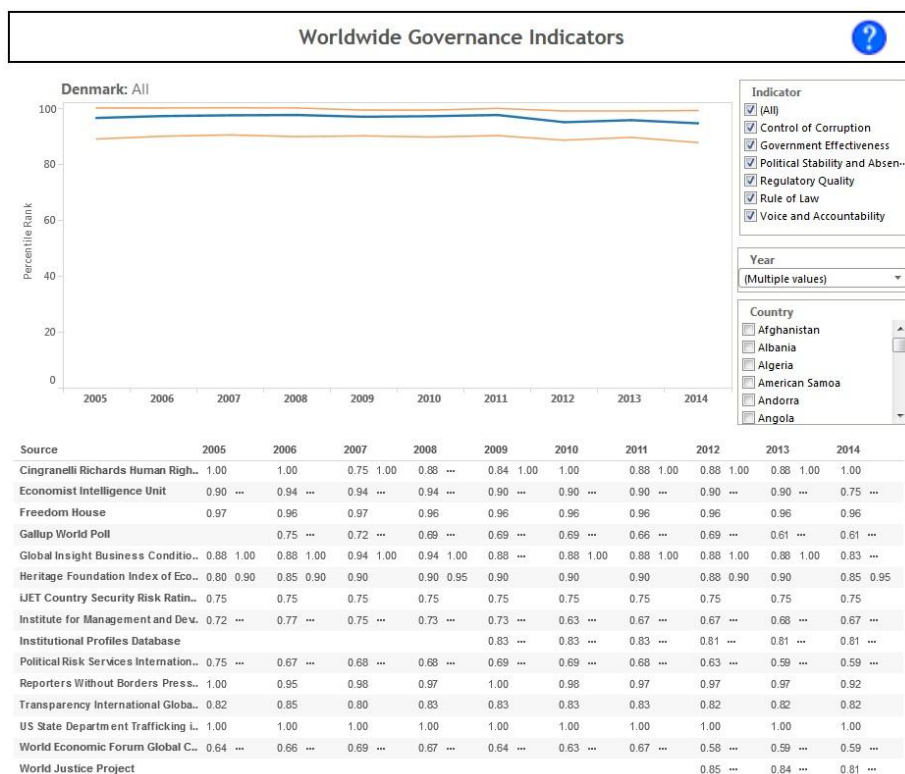
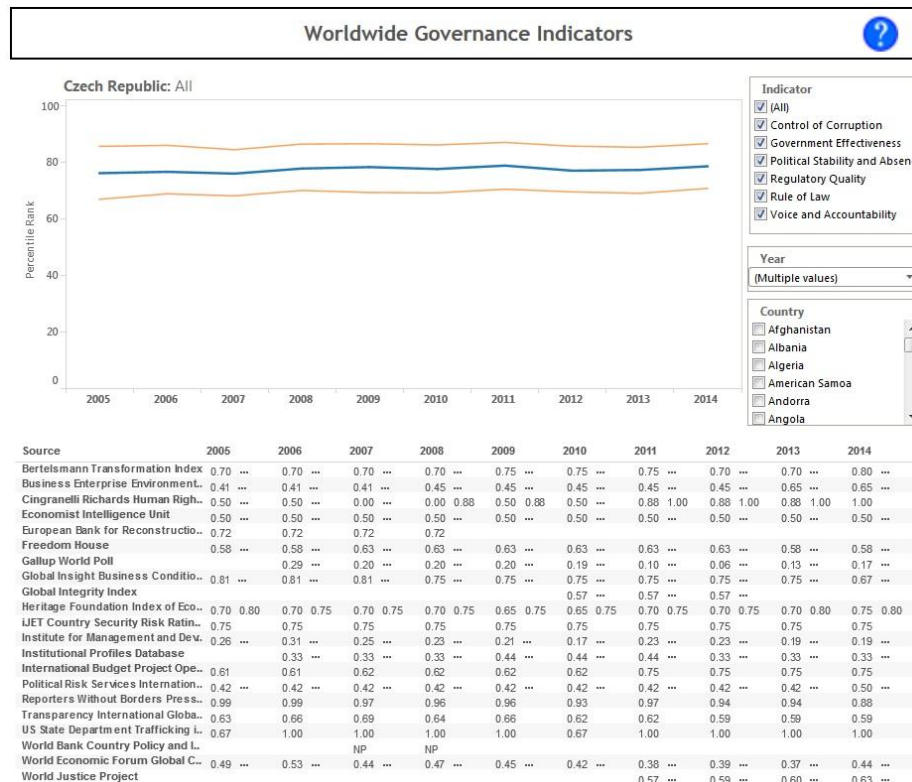
Příloha B: Pořadí zemí v žebříčku hodnocení BPI indexu pro rok 2011

Rank	Country/Territory	BPI 2011 Score	Number of observations	Standard Deviation	90% Confidence interval	
					Lower bound	Upper bound
1	Netherlands	8,8	273	2,0	8,6	9,0
1	Switzerland	8,8	244	2,2	8,5	9,0
3	Belgium	8,7	221	2,0	8,5	9,0
4	Germany	8,6	576	2,2	8,5	8,8
4	Japan	8,6	319	2,4	8,4	8,9
6	Australia	8,5	168	2,2	8,2	8,8
6	Canada	8,5	209	2,3	8,2	8,8
8	Singapore	8,3	256	2,3	8,1	8,6
8	UK	8,3	414	2,5	8,1	8,5
10	USA	8,1	651	2,7	7,9	8,3
11	France	8,0	435	2,6	7,8	8,2
11	Spain	8,0	326	2,6	7,7	8,2
13	South Korea	7,9	152	2,8	7,5	8,2
14	Brazil	7,7	163	3,0	7,3	8,1
15	Hong Kong	7,6	208	2,9	7,3	7,9
15	Italy	7,6	397	2,8	7,4	7,8
15	Malaysia	7,6	148	2,9	7,2	8,0
15	South Africa	7,6	191	2,8	7,2	7,9
19	Taiwan	7,5	193	3,0	7,2	7,9
19	India	7,5	168	3,0	7,1	7,9
19	Turkey	7,5	139	2,7	7,2	7,9
22	Saudi Arabia	7,4	138	3,0	7,0	7,8
23	Argentina	7,3	115	3,0	6,8	7,7
23	UAE	7,3	156	2,9	6,9	7,7
25	Indonesia	7,1	153	3,4	6,6	7,5
26	Mexico	7,0	121	3,2	6,6	7,5
27	China	6,5	608	3,5	6,3	6,7
28	Russia	6,1	172	3,6	5,7	6,6
	Average	7,8				

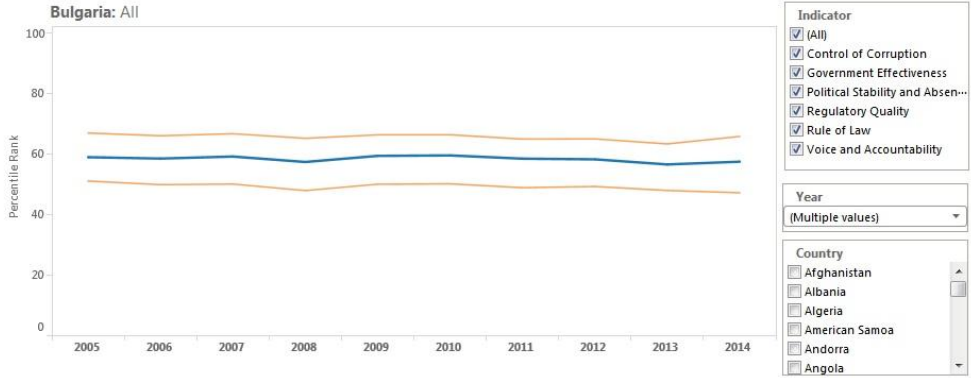
Příloha C: Žebříček CPI pro EU od Transparency International pro rok 2015

Rank	CPI2015	Country	Region	wbcode
1	91	Denmark	WE/EU	DNK
2	90	Finland	WE/EU	FIN
3	89	Sweden	WE/EU	SWE
5	87	Netherlands	WE/EU	NLD
10	81	Germany	WE/EU	DEU
10	81	Luxembourg	WE/EU	LUX
10	81	United Kingdom	WE/EU	GBR
15	77	Belgium	WE/EU	BEL
16	76	Austria	WE/EU	AUT
18	75	Ireland	WE/EU	IRL
23	70	Estonia	WE/EU	EST
23	70	France	WE/EU	FRA
28	63	Portugal	WE/EU	PRT
30	62	Poland	WE/EU	POL
32	61	Cyprus	WE/EU	CYP
32	61	Lithuania	WE/EU	LTU
35	60	Slovenia	WE/EU	SVN
36	58	Spain	WE/EU	ESP
37	56	Czech Republic	WE/EU	CZE
37	56	Malta	WE/EU	MLT
40	55	Latvia	WE/EU	LVA
50	51	Croatia	WE/EU	HRV
50	51	Hungary	WE/EU	HUN
50	51	Slovakia	WE/EU	SVK
58	46	Greece	WE/EU	GRC
58	46	Romania	WE/EU	ROM
61	44	Italy	WE/EU	ITA
69	41	Bulgaria	WE/EU	BGR

Příloha D: Oficiální graf vývoje indexu WGI včetně složení pro Českou republiku, Dánsko a Bulharsko

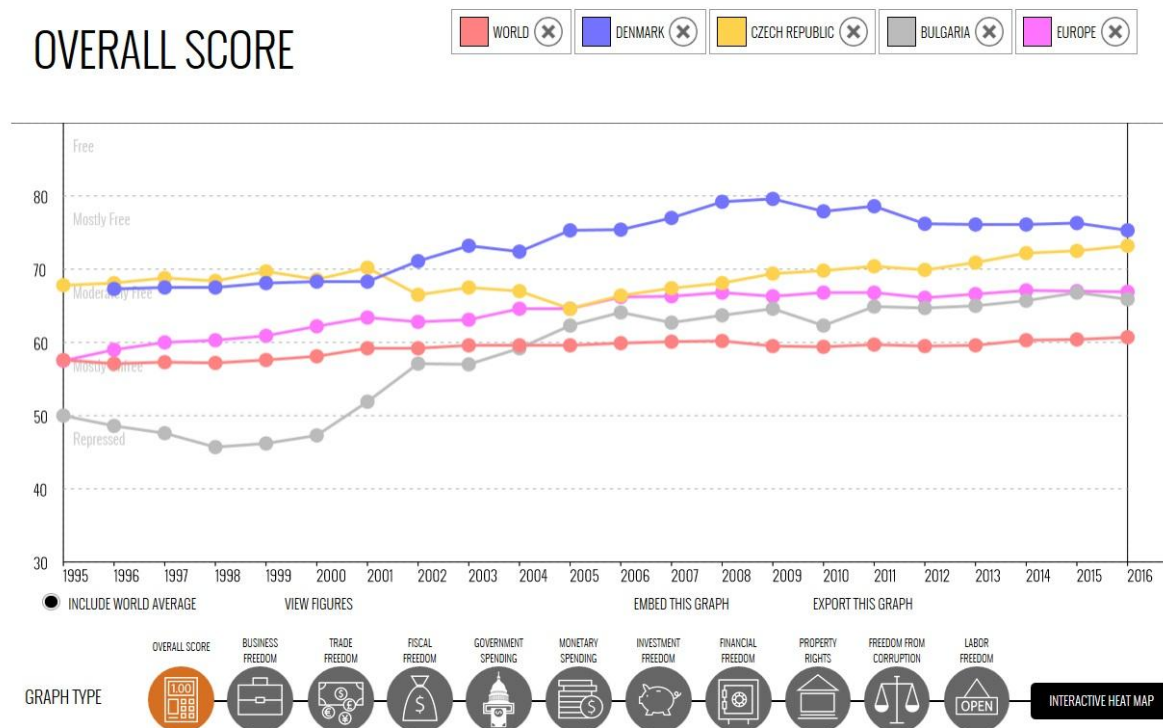
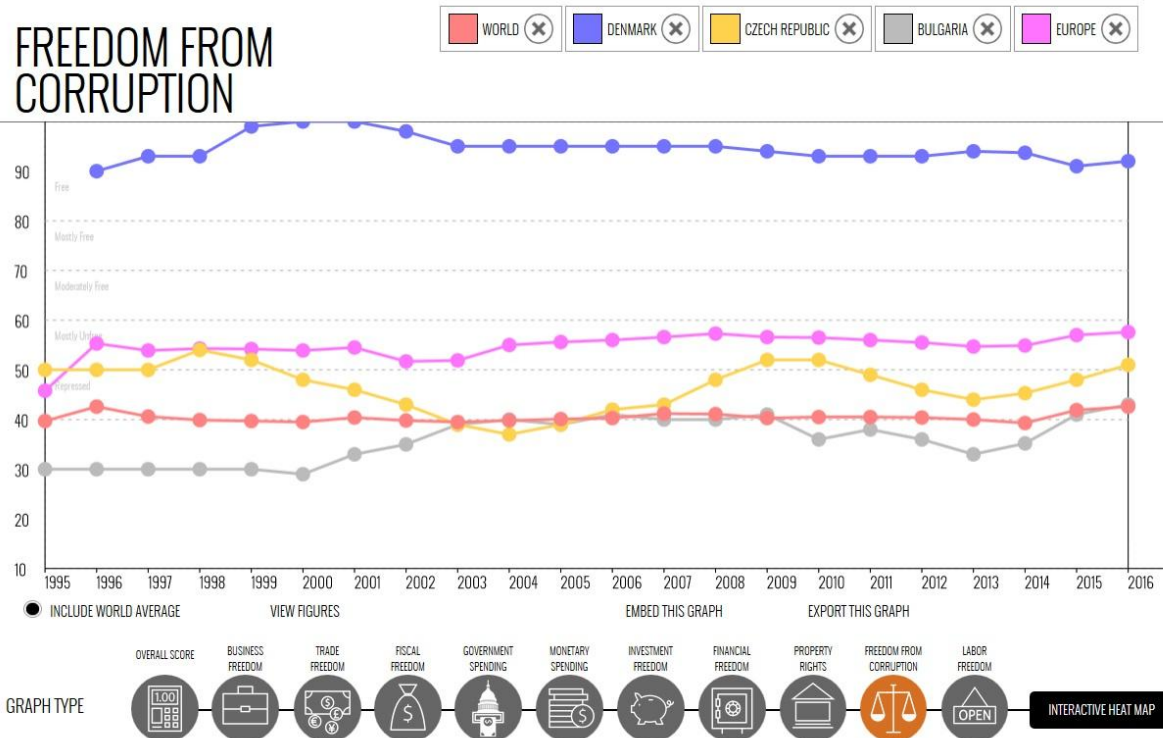

Worldwide Governance Indicators

Source	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Bertelsmann Transformation Index	0.75	0.75	0.70	0.70	0.74	0.74	0.74	0.60	0.60	0.60
Business Enterprise Environment	0.48	0.48	0.48	0.43	0.43	0.43	0.43	0.43	0.86	0.86
Cingranelli Richards Human Right	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	0.00	0.00	0.00	0.00	0.75
Economist Intelligence Unit	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25
European Bank for Reconstruction	0.69	0.69	0.69	0.72	0.72	0.72	0.72	0.72	0.72	0.72
Freedom House	0.54	0.54	0.58	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	0.46
Gallup World Poll	0.19	0.19	0.19	0.19	0.19	0.21	0.17	0.22	0.14	0.11
Global Insight Business Conditio	0.50	0.63	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	0.33
Global Integrity Index	0.50	0.78	0.68	0.75	0.77	0.57	0.57	0.57	0.57	0.57
Heritage Foundation Index of Eco	0.30	0.60	0.30	0.60	0.30	0.55	0.30	0.57	0.30	0.57
IJET Country Security Risk Ratin	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50
Institute for Management and Dev	0.18	0.14	0.14	0.07	0.14	0.13	0.10	0.09	0.06	0.15
Institutional Profiles Database	0.17	0.17	0.17	0.17	0.22	0.22	0.22	0.33	0.33	0.33
International Budget Project Ope	0.47	0.47	0.57	0.57	0.56	0.56	0.65	0.65	0.65	0.65
International Research and Excha	0.75	0.75	0.68	0.69	0.61	0.57	0.56	0.52	0.47	0.46
Political Risk Services Internation	0.33	0.33	0.33	0.33	0.33	0.33	0.33	0.33	0.33	0.42
Reporters Without Borders Press	0.91	0.92	0.86	0.88	0.86	0.82	0.74	0.71	0.67	0.67
Transparency International Globa	0.60	0.60	0.63	0.60	0.59	0.61	0.61	0.58	0.58	0.58
US State Department Trafficking I	0.67	0.67	0.67	0.67	0.67	0.67	0.67	0.67	0.67	0.33
World Bank Country Policy and L	NP	NP	NP	NP	NP	NP	NP	NP	NP	NP
World Economic Forum Global C	0.33	0.33	0.36	0.29	0.34	0.36	0.36	0.38	0.34	0.29
World Justice Project	0.43	0.43	0.43	0.43	0.43	0.43	0.43	0.46	0.43	0.39

Příloha E: Graf srovnání zvolených zemí celosvětově i v rámci EU v žebříčku indexu Freedom of Corruption a také v celkovém hodnocení indexu IEF

Příloha F: Hodnoty pro korelační analýzu index CPI od Transparency International

Česká republika						
	Místo	Hodnota	Přepočet	Rozmezí (max/min)	Přepočet	Zdroje
2005	47	4,3	43	3,7 - 5,1	37 - 51	10
2006	46	4,8	48	4,4 - 5,2	44 - 52	8
2007	41	5,2	52	4,9 - 5,8	49 - 58	8
2008	45	5,2	52	4,8 - 5,9	48 - 59	8
2009	52	4,9	49	4,3 - 5,6	43 - 56	8
2010	53	4,6	46	4,1 - 5,1	41 - 51	8
2011	57	4,4	44	3,9 - 4,8	39 - 48	12
2012	54	4,9		4,4 - 5,3		10
2013	57	4,8		4,3 - 5,3		10
2014	53	5,1		4,6 - 5,6		9
2015	37	5,6		5,2 - 6,0		9

Dánsko						
	Místo	Hodnota	Přepočet	Rozmezí (max/min)	Přepočet	Zdroje
2005	4	9,5	95	9,3 - 9,6	93 - 96	10
2006	4	9,5	95	9,4 - 9,6	94 - 96	7
2007	1	9,4	94	9,2 - 9,6	92 - 96	6
2008	1	9,3	93	9,1 - 9,4	91 - 94	6
2009	2	9,3	93	9,1 - 9,5	91 - 95	6
2010	1	9,3	93	9,1 - 9,4	91 - 94	6
2011	2	9,4	94	9,4 - 9,5	94 - 95	8
2012	1	9,0		8,7 - 9,3		7
2013	1	9,1		8,7 - 9,5		7
2014	1	9,2		8,9 - 9,5		7
2015	1	9,1		8,7 - 9,5		7

Bulharsko						
	Místo	Hodnota	Přepočet	Rozmezí (max/min)	Přepočet	Zdroje
2005	55	4	40	3,4 - 4,6	34 - 46	8
2006	57	4	40	3,4 - 4,8	34 - 48	7
2007	64	4,1	41	3,6 - 4,8	36 - 48	8
2008	72	3,6	36	3,0 - 4,3	30 - 43	8
2009	71	3,8	38	3,2 - 4,5	32 - 45	8
2010	73	3,6	36	3,2 - 4,0	32 - 40	8
2011	86	3,3	33	2,9 - 3,8	29 - 38	10
2012	75	4,1		3,5 - 4,7		8
2013	77	4,1		3,6 - 4,6		9
2014	69	4,3		3,8 - 4,8		9
2015	69	4,1		3,7 - 4,5		9

Příloha G: Hodnoty pro korelační analýzu index Control of Corruption od WB

	Česká republika	Bulharsko	Dánsko
2005	68,29	57,07	99,02
2006	66,83	55,61	99,51
2007	62,62	52,43	100,00
2008	65,05	47,09	100,00
2009	67,46	51,20	100,00
2010	65,24	52,38	100,00
2011	66,82	53,08	100,00
2012	63,64	52,15	100,00
2013	62,68	49,76	100,00
2014	65,38	48,56	99,52

Příloha H: Hodnoty pro korelační analýzu index Freedom from Corruption od The Heritage Foundation

NAME	INDEX YEAR	OVERALL SCORE	PROPERTY RIGHTS	FREEDOM FROM CORRUPTION	FISCAL FREEDOM	GOVERNMENT SPENDING	BUSINESS FREEDOM	LABOR FREEDOM	MONETARY FREEDOM	TRADE FREEDOM	INVESTMENT FREEDOM	FINANCIAL FREEDOM
Czech Republic	2016	73.2	75.0	51.0	82.5	47.3	66.6	77.7	84.1	88.0	80.0	80.0
Czech Republic	2015	72.5	75.0	48.0	81.5	40.6	68.2	82.9	81.2	88.0	80.0	80.0
Czech Republic	2014	72.2	70.0	45.3	81.7	43.8	70.1	84.0	79.4	87.8	80.0	80.0
Czech Republic	2013	70.9	70.0	44.0	82.0	43.5	65.8	85.5	81.7	86.8	70.0	80.0
Czech Republic	2012	69.9	70.0	46.0	82.0	36.8	67.7	77.9	81.5	87.1	70.0	80.0
Czech Republic	2011	70.4	65.0	49.0	81.0	44.8	69.8	77.0	80.0	87.6	70.0	80.0
Czech Republic	2010	69.8	65.0	52.0	80.1	45.6	65.5	76.4	75.6	87.5	70.0	80.0
Czech Republic	2009	69.4	70.0	52.0	80.2	43.0	65.1	67.8	79.7	85.8	70.0	80.0
Czech Republic	2008	68.1	70.0	48.0	71.3	45.6	64.2	66.1	80.3	86.0	70.0	80.0
Czech Republic	2007	67.4	70.0	43.0	69.9	47.1	61.1	59.7	86.3	86.6	70.0	80.0
Czech Republic	2006	66.4	70.0	42.0	68.8	36.8	57.8	60.3	85.9	82.4	70.0	90.0
Czech Republic	2005	64.6	70.0	39.0	68.2	15.1	70.0	57.7	88.9	76.8	70.0	90.0

NAME	INDEX YEAR	OVERALL SCORE	PROPERTY RIGHTS	FREEDOM FROM CORRUPTION	FISCAL FREEDOM	GOVERNMENT SPENDING	BUSINESS FREEDOM	LABOR FREEDOM	MONETARY FREEDOM	TRADE FREEDOM	INVESTMENT FREEDOM	FINANCIAL FREEDOM
Denmark	2016	75.3	95.0	92.0	39.5	2.3	95.4	86.0	84.4	88.0	90.0	80.0
Denmark	2015	76.3	95.0	91.0	39.6	1.8	97.4	92.1	87.6	88.0	90.0	80.0
Denmark	2014	76.1	90.0	93.7	39.3	0.5	98.1	91.2	80.0	87.8	90.0	90.0
Denmark	2013	76.1	90.0	94.0	39.8	5.9	98.4	91.1	80.0	86.8	85.0	90.0
Denmark	2012	76.2	90.0	93.0	39.8	0.0	99.1	92.1	80.7	87.1	90.0	90.0
Denmark	2011	78.6	90.0	93.0	43.2	19.5	99.7	92.1	81.4	87.6	90.0	90.0
Denmark	2010	77.9	90.0	93.0	35.9	22.0	97.9	93.7	79.3	87.5	90.0	90.0
Denmark	2009	79.6	95.0	94.0	35.4	20.4	99.9	99.4	86.6	85.8	90.0	90.0
Denmark	2008	79.2	90.0	95.0	35.0	19.8	99.9	100.0	86.5	86.0	90.0	90.0
Denmark	2007	77.0	90.0	95.0	34.2	12.8	94.8	99.9	86.8	86.6	80.0	90.0
Denmark	2006	75.4	90.0	95.0	35.5	9.3	94.6	99.9	87.2	82.4	70.0	90.0
Denmark	2005	75.3	90.0	95.0	33.9	8.3	100.0	99.9	85.6	80.2	70.0	90.0

NAME	INDEX YEAR	OVERALL SCORE	PROPERTY RIGHTS	FREEDOM FROM CORRUPTION	FISCAL FREEDOM	GOVERNMENT SPENDING	BUSINESS FREEDOM	LABOR FREEDOM	MONETARY FREEDOM	TRADE FREEDOM	INVESTMENT FREEDOM	FINANCIAL FREEDOM
Bulgaria	2016	65.9	30.0	43.0	91.1	60.4	66.9	71.6	82.6	88.0	65.0	60.0
Bulgaria	2015	66.8	30.0	41.0	91.0	64.5	68.5	76.6	83.2	88.0	65.0	60.0
Bulgaria	2014	65.7	30.0	35.2	91.2	64.5	73.5	80.2	79.6	87.8	55.0	60.0
Bulgaria	2013	65.0	30.0	33.0	94.0	64.2	73.6	74.8	78.6	86.8	55.0	60.0
Bulgaria	2012	64.7	30.0	36.0	93.6	50.3	72.7	84.2	77.8	87.1	55.0	60.0
Bulgaria	2011	64.9	30.0	38.0	86.9	58.3	75.8	82.0	75.5	87.6	55.0	60.0
Bulgaria	2010	62.3	30.0	36.0	86.3	48.3	77.8	78.1	69.5	87.4	50.0	60.0
Bulgaria	2009	64.6	30.0	41.0	86.2	58.7	73.5	78.4	72.8	85.8	60.0	60.0
Bulgaria	2008	63.7	30.0	40.0	82.7	56.0	68.4	80.6	73.7	86.0	60.0	60.0
Bulgaria	2007	62.7	30.0	40.0	82.4	57.8	70.3	79.8	75.8	70.8	60.0	60.0
Bulgaria	2006	64.1	30.0	41.0	83.2	49.8	70.5	79.8	80.7	65.8	70.0	70.0
Bulgaria	2005	62.3	30.0	39.0	80.3	53.4	55.0	80.3	83.1	82.0	50.0	70.0